

TAMPEREEN YLIOPISTO

Millainen liikuntaharrastus lapselle?

Erityistä tukea tarvitsevien lasten liikuntaharrastusten näyttäytyminen
ja niihin suhtautuminen internetin keskustelupalstoilla

Kasvatustieteiden yksikkö

Kasvatustieteiden pro gradu –tutkielma

Minttu Petäjämäki

Joulukuu 2015

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää millaisia erilaisia liikuntamuotoja tarkastelussa mukana olleiden keskustelupastojen keskusteluissa nousee esiin erityistä tukea tarvitseville lapsille. Tarkastelun kohteena oli myös se, millaisia nämä liikuntamuodot ovat luonteeltaan, eli nousevatko suositummaksi perinteisesti yksilölajeiksi mielletyt liikuntamuodot vai ovatko suositumpia joukkuelajeiksi mielletyt liikuntamuodot. Tutkimuksen toisena tarkoituksena oli selvittää millaisia asenteita ja näkemyksiä tarkastelussa mukana olleiden keskusteluiden kommentaareista nousee esiin koskien erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorien liikunnan harrastamista erilaisissa harrasteryhmissä.

Tutkimus on toteutettu laadullisena tutkimuksena, jossa on hyödynnetty fenomenografian ja diskurssianalyysin keinoja. Aineisto on kerätty internetin eri keskustelupalstoilta, kuten suomi24.fi ja vauva.fi – foorumeilta. Näin ollen aineisto koostuu valmiista aineistosta, joka sisältää yhdeksän eri keskustelua, jotka kaikki liittyivät erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastamiseen. Keskustelut ovat vuosilta 2005–2013. Kommentteja näissä keskusteluissa oli yhteensä 205, joista poistettiin keskusteluiden aloituskomentit, sekä tutkimuskysymysten kannalta epäoleelliset kommentit. Näin ollen jäljelle jäi 144 kommenttia, jotka kaikki luokiteltiin erilaisten teemojen alle. Luokituksia oli yhteensä seitsemän erilaista ja ne kuvasivat sitä, millainen kommentin sisältö oli, eli millainen asenne tai näkemys lukijalle kommentista välittyi. Myös tarkastelussa mukana olleista keskusteluista esiin nousseet liikuntamuodot luokiteltiin eri luokkien alle ja niiden saamat maininnat laskettiin. Näitä luokkia oli yhteensä yhdeksän ja ne kuvasivat sitä, millaisesta liikuntamuodosta oli kysymys. Tämän luokituksen avulla pystyttiin myös määrittelemään millaiset liikuntamuodot nousivat suosituimmiksi. Yhteensä erilaisia liikuntamuotoja nousi tarkastelussa mukana olleista keskusteluista esiin 40.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että tarkastelussa mukana olleissa keskusteluiden kommentaareissa suositeltiin erityistä tukea tarvitseville lapsille enemmän yksilölajeiksi miellettyjä liikuntamuotoja. Paljon mainintoja saivat myös sellaiset lajit, joissa harrastaminen ja harjoittelu tapahtuu ryhmässä, mutta suoritus on yksilöllinen. Esimerkkinä tällaisesta lajista on uinti, joka sai yksittäisistä liikuntamuodoista eniten mainintoja. Joukkuelajeiksi miellettyistä liikuntamuodoista jääkiekko sai yksittäisenä liikuntamuotona eniten mainintoja. Joukkuelajeiksi mielletyt liikuntamuodot saivat yhteensä 34 mainintaa, kun taas liikuntamuodot, joissa harjoittelu tapahtuu ryhmässä, mutta suoritus on yksilöllinen saivat 40 mainintaa. Yksilölajeiksi mielletyt liikuntamuodot saivat yhteensä 73 mainintaa. Tutkimuksessa kävi ilmi myös, että sellaiset kommentoijat, joilla oli omakohtaisia kokemuksia erityistä tukea tarvitsevista lapsista, suhtautuivat positiivisemmin heihin harrasteryhmissä ja yleensä. Vaikka kokemus olisi ollut negatiivinen, se ei aina tarkoittanut, että suhtautuminen erityistä tukea tarvitseviin lapsiin olisi kommentissa välittynyt negatiivisena. Tutkimuksessa nousi esiin myös seikka, että erityistä tukea tarvitsevan lapsen huoltaja voi nähdä lapsensa harrastamisen harrasteryhmässä haasteellisenä ja mahdottomana. Tarkastelussa mukana olleista keskusteluista nousi esiin myös todella negatiivisia kommentteja, joissa kommentoitiin vihamieliseenkin sävyyn keskusteluiden aloittajien tekemiä valintoja. Tällaisista kommentaareista oli mahdoton sanoa, olivatko ne tarkoitettu tarkoituksella provosoiviksi.

SISÄLLYS

1. Johdanto	1
2. Erityisyyden moninaiset määritelmät	3
3. Liikunta harrastuksena	13
3.1 Liikunta ja sen hyödyt lapsen kehityksessä	14
3.2 Ryhmän merkitys	15
3.3 Erityisryhmien liikunta, soveltava liikunta ja kaikille avoin liikunta	16
4. Internet ja sosiaalinen media	19
5. Tutkimuksen toteutus	23
5.1 Tutkimuskysymykset	23
5.2 Tutkimusmenetelmä.....	23
5.3 Aineiston keruu ja analysointi	26
5.4 Tutkimuksen eettiset kysymykset	27
6. Tulokset	29
7. Pohdinta.....	44
8. Lähdeluettelo.....	48

1. Johdanto

Viime aikoina mediassa on nostettu esiin nykylasten vähäinen liikkuminen ja sen seuraukset niin yksilölle itselleen kuin yhteiskunnallekin. Ilta-Sanomat julkaisi maaliskuussa uutisen lasten liikkumattomuudesta ja uutinen perustuu Urheilusanomissa julkaistuun artikkeliin. Uutisen mukaan huoli lasten liikkumattomuudesta on suuri ja liikkumattomuuden vaikutukset kansanterveydelle ja sitä myötä kansantaloudelle ovat todellisia. (Ilta-Sanomat 18.3.2015.) Anne Soinin väitöskirjatutkimuksessa mitattiin päiväkotilasten fyysistä aktiivisuutta ja tulokseksi saatiin, että jo päiväkotiiässä lapset liikkuvat liian vähän ja kevyellä intensiteetillä. Tutkimuksesta selvisi myös, että liikkumisessa ja fyysisessä aktiivisuudessa ei havaittu juurikaan eroa viikonpäivien välillä, eli fyysinen aktiivisuus ei ollut suurempaa esimerkiksi viikonloppuisin, myöskään vuodenajalla ei ollut suurta merkitystä fyysiseen aktiivisuuteen. (Soini 2015, 98.) Nykyisten liikuntasuosituksen mukaan 7-18 vuotiaiden lasten ja nuorten tulisi liikkua vähintään 1-2 tuntia päivässä sopivalla intensiteetillä ja mahdollisimman monipuolisesti (Terve koululainen, liikuntasuositukset).

Liikunnallisten perustaitojen oppimista pidetään perusoikeutena, joka lapsille kuuluu. Lapsuudessa opitaan niin liikunnan avulla kuin liikkumiseenkin, eli lapsuusiässä luodaan pohjaa tulevalle liikunnalliselle elämäntavalle. Lapsuudessa kuten myös aikuisiälläkin liikunnalla on todettu olevan terveydellisiä vaikutuksia, kuten unen laadun parantuminen ja kehittyvän luuston vahvistuminen. Liikunnan avulla lapsella on mahdollisuus luoda sosiaalisia suhteita ja tukea oman itsetuntonsa kehitystä. (Ojanen 2013, Liike on tärkeää.)

Liikunnalla on iso rooli niin lapsen motorisessa kehityksessä kuin kognitiivisessakin kehityksessä, joten tutkimustulokset ja uutisointi nykylasten liikuntatottumuksista ja liikkumattomuudesta on mielenkiintoista. Koska oma mielenkiinnon kohteeni on liikkuminen ja erityistä tukea tarvitsevat lapset, päätin tehdä tutkimusta erityistä tukea tarvitsevien lasten liikunnan harrastamisesta erilaisissa harrasteryhmissä. Tutkimustietoa vammaisten tai pitkäaikaissairaiden lasten liikkumisesta on suhteessa vähemmän, mutta siitä huolimatta on tutkimuksissa kuitenkin pystytty osoittamaan, että

vammattomat lapset ja nuoret liikkuvat enemmän. Asenteissa liikuntaa kohtaan ei kuitenkaan ole tutkimuksissa löydetty suuria eroavaisuuksia. (Mälkiä 1991, 20.)

Omassa tutkimuksessani keskityin siihen, millaisia liikuntamuotoja erityistä tukea tarvitseville lapsille suositeltiin ja millaisia asenteita ihmisillä on erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastamiseen harrasteryhmissä ja yleensä. Tutkimusaineistoni koostui yhdeksästä erilaisesta internetin keskustelupalstoilla käydystä keskustelusta kommentteineen. Niin liikuntamuodot kuin kommentitkin on luokiteltu erilaisten luokkien alle. Luvussa kuusi käsitellään tutkimukseni tuloksia, sekä luokituksia tarkemmin, kun taas luvussa kolme käsittelen liikunnan harrastamista tarkemmin lapsen kehityksen kannalta, sekä soveltavaa liikuntaa ja kaikille avointa liikuntaa, huomioiden myös ryhmän merkityksen. Luvussa kaksi taas käsittelen diagnostiikan merkitystä ja erilaisia tuen tarpeita. Koska tutkimusaineistoni koostuu internetin keskustelupalstojen keskusteluista ja niiden kommenteista, käsitellään luvussa neljä tarkemmin internetiä ja keskustelupalstoja, sekä anonyymiutta internetissä. Tutkimuksessani käytetään hyödyksi laadullisen tutkimuksen keinoja, ottaen mukaan myös kvantitatiiviselle tutkimukselle ominaisia piirteitä.

2. Erityisyyden moninaiset määritelmät

Koska tutkimuksen kannalta keskeisessä roolissa on nimenomaan erityistä tukea tarvitsevat lapset ja heidän harrastamisensa, on syytä myös hieman valottaa sitä, mitä erityistä tukea tarvitsevalle lapselle voidaan tarkoittaa ja mistä terminologia juontaa juurensa. Aikojen saatossa on ollut käytössä useita termejä kuvaamaan samankaltaista asiaa, joten myös katsaus aiemmin käytössä olleisiin termeihin ja käsitteisiin on tässä tapauksessa paikallaan. Termit vaihtelevat suuresti riippuen kirjallisuudesta, ajasta ja tutkimuksesta, joten seuraavassa pyritään hieman avaamaan erilaisten termien käyttöä ja niiden muuttumista.

Erityispedagogiikan oppikirjoissa esiintyviä yleisiä erityispedagogiikan kohderyhmän nimityksiä on aikojen saatossa ollut muun muassa ”pedagogisesti poikkeavat”, ”erilaiset oppilaat” tai ”sielullisesti poikkeavat”. Kuitenkin vammaisuuden ja erilaisuuden määrittely on ajan saatossa kokenut muutoksia ja näin myös termien käytön on täytynyt muuttua. Yksilöä luokittelevista ja leimaavista ja usein loukkaavistakin termeistä, sekä määritelmistä on pyritty eroon ja määritelmät ovat muuttuneet enemmänkin tuen tarvetta korostaviin nimikkeisiin. (Ladonlahti & Pirttimaa 1998, 45.) Erityiskasvatuksessa terminologian uusiutuminen on usein jatkuvaa ja sille nähdään olevan tarvetta. Osa termien uusimisesta johtuu myös lainsäädännöllisistä syistä, mutta syynsä löytyy myös siitä, että käytössä oleva yleiskielemmekin muokkaantuu jatkuvasti ajan kuluessa. Terminologian vaihtaminen on perusteltua, jos alkuperäinen termistö ei enää kuvaa tarkasti ilmiötä, mutta erityiskasvatuksessa tuntuu olevan myös siten, että ilmiöt piilotetaan vain kauniimman käsitteen alle. (Hautamäki, Lahtinen, Moberg & Tuunainen 2001, 22-23.) Vaikka useimpien erityisopetusta saavien lasten oppimista tai sopeutumista koskevat haasteet ovat sinänsä pieniä, samaistetaan termi ”erityisoppilas” usein termiin ”vammainen oppilas”. Nykyään kuitenkin terminä käytetään virallisemmin termiä ”lapsi, jolla on erityisiä kasvatuksellisia tarpeita”. Erityiskasvatuksen käyttämät luokittelukategoriat sisältävät objektiivisten tietojen lisäksi subjektiivista tulkintaa ja ylimääräisiä merkityksiä. Poikkeavuutta osoittava leima ei symboloi vain olemassa olevaa poikkeustilaa, vaan poikkeavuus on aina osaksi erilaisten sosiaalisten vuorovaikutustilanteiden kautta määriteltyä tai osoitettua. Jotta

poikkeavuuden määritelmää voidaan muuttaa, tulee muuttaa myös ajatuksia ja tulkintojamme poikkeavuudesta. (Hautamäki, Lahtinen, Moberg & Tuunainen 2001, 157- 163.)

World Health Organization, eli WHO on laatinut luokitusjärjestelmän (ICF), jonka perustana on vuorovaikutteinen näkemys lapsen vaikeuksista. Luokittelun mukaan vaikeus syntyy silloin, kun vaatimukset eivät ole suhteessa valmiuksien kanssa. Näin ollen ympäristöä olisi muokattava niin, että voitaisiin taata lapsen osallistuminen, sekä vaikuttamismahdollisuus ja toimintarajoitteisuus vaurioittaisi lasta mahdollisimman vähän. (Fischbein & Österberg 2009, 17.) Erilaisen tuen tarpeen tarkka määrittely on kuitenkin haasteellista, sillä määritelmään liittyy myös kulttuuri- ja kontekstisidonnaisia tekijöitä. Kivirauman (1998, 208–209) mukaan poikkeavuus on suhteellista ja universaalia, sillä eri yhteiskunnat määrittelevät poikkeavuutta eri tavoin. Poikkeavuudella on hänen mukaansa myös sosiaalinen määritelmä, jossa poikkeavuus määritellään muiden toimijoiden näkemysten mukaan. Kivirauman (1998, 208–209) mukaan poikkeavuuden määrittelyt ovatkin sosiaalisia kategorioita ja hän yhdistääkin poikkeavuuden määrittämisen myös osaksi vallankäyttöä. Hänen mukaansa poikkeavuus on myös kontekstuaalista, jolloin poikkeavuus vaihtelee sosiaalisen kontekstin mukaan.

Esimerkiksi vammaisuuden luokittelussa voidaan käyttää seuraavia lähestymistapoja: Essentiaalinen näkemys, jossa vammaisuus nähdään yksilön omana vauriona tai vammana, tätä näkemystä voidaan kutsua myös medikaaliseksi lähestymistavaksi. Muita lähestymistapoja ovat muun muassa sosiaalis-konstruktionistinen näkemys, metrialistinen näkemys ja postmodernistinen näkemys. Sosiaalis-konstruktionistisessa näkemyksessä vammaisuuden nähdään olevan ympäristön aikaansaama rakenne tai tila, kun taas materistialistisessa näkemyksessä vammaisuus nähdään taloudellisen tuotantokoneiston aikaansaamaksi, postmoderni näkemys taas näkee vammaisuuden ainutkertaisena ilmiönä, jolloin selkeää vammaisuuden kategorisointia ei ole olemassa. Näiden lähestymistapojen lisäksi vammaisuutta voidaan tarkastella myös yksilön patologiana, eli pelkästään yksilöön liittyvänä poikkeavuutena tai yhteisön patologiana, jolloin poikkeavuus on ongelma yhteisössä. Yksilön patologiaa tarkasteltaessa voidaan käyttää biomedikaalista mallia tai toiminnallista mallia. Biomedikaalisen mallin mukaan vammaisuus voidaan parantaa tai poistaa kokonaan biomedikaalisin keinoin. Yhteisön patologian tarkastelussa näkökulmana voidaan käyttää ympäristöllistä näkökulmaa tai ihmisoikeudellista näkökulmaa, joista ympäristöllinen korostaa fyysisen ympäristön merkitystä, kun taas ihmisoikeus näkökulma korostaa sosiaalisten rakenteiden merkitystä. (Hautamäki & al 2001, 158-161.) Erilaisuuden terminologiaa pohdittaessa on hyvä myös määritellä mitä on erityiskasvatus.

Erityiskasvatuksella on perinteisesti nähty tarkoitettavan sellaisten lasten ja nuorten kasvatusta, joiden kasvatusta edellyttää totutusta normaalista kasvatuksesta eriäviä kasvatustavoitteita ja sisältöjä. Tällaisiksi voidaan nähdä kuuluvan myös vammaiset lapset. Erityiskasvatuksen pyrkimyksenä on auttaa erityistä tukea tarvitsevia yksilöitä pedagogisin keinoin. (Hellström 2010, 32-33.)

Kivirauma (1998, 209) näkee poikkeavuuden vastakohtana ”normaalin”. Yleisesti termillä pyritään kuvaamaan jotain joka on tyypillistä tai yleistä, mutta useimmiten sillä on jokin normatiivinen merkitys. On kuitenkin todettava, että käsitteenä *normaali* on ollut aikojen alusta saakka kuvaileva ja arvioiva ja siihen liittyy ajatus siitä mitä jonkun pitäisi olla. Myös Teittinen (2008, 130–132) puhuu artikkelissaan normaliteetista. Hänen mukaansa normaliteetti voidaan nähdä yhteiskunnallisen vakauden työkaluna, jossa normaliteetin rajat määräytyvät poliittisen toiminnan tuotoksena. Teittinen esittelee myös alunperin Comten ajatuksiin pohjautuvan näkemyksen normaalista, joka tarkoittaa keskiarvoa jostain ilmiöstä. Tässä näkemyksessä myös normaali nähdään olevan sidoksissa kontekstiin ja sosiaalisiin tilanteisiin. Normaalin ja patologisen, eli poikkeaman, käsitteen nähdään liittyvän arvoihin ja eri kuluttuureihin. Erilaisuutta voidaan ajatella myös muuttuvana käsitteenä, jota arvioidaan sen seurauksien pohjalta, eli jos erilaisuudesta ei seuraa yhteiskunnallista häiriötä, sitä ei voida määrittää patologiseksi. Jos erilaisuus kuitenkin käsitetään luonnontieteellisen lähtökohdan mukaan fysiologisenä tai psyykkisenä ilmiönä, joka poikkeaa normaalista, niin silloin erilaisuus nähdään patologisena.

Kuten aiemmasta voidaan todeta, ei erityisyyden ja erityisen tuen tarpeen määrittelemine ole yksiselitteistä, sillä määrittelyyn liittyy monia eri tekijöitä. Myös erilaisten termien käyttö eroaa kirjallisuudessa ja erilaisissa tutkimuksissa. Omassa tutkimuksessani käytän termiä *erityistä tukea tarvitseva lapsi*, mutta aineiston tarkastelussa tulee esiin termi *erityislapsi*, jota yleiskielessämme tunnutaan paljolti käytettävän. Koska erityisen tuen tarpeita ja erilaisia tukitoimia määritellään usein erilaisten diagnoosien kautta, nousee tarpeelliseksi myös määritellä erilaisia diagnooseja ja niiden mukanaan tuomia haasteita lapselle ja hänen toimintakyvylleen.

Tuen tarpeen moninaisuus ja diagnostiikan tarpeellisuus

Käytössä on paljon erilaisia luokituksia, jotka kuvaavat toimintakyvyn rajoitteita. Voidaan ajatella, että käytössä olevat käsitteet ovat myös luokitteluja, jotka nojaavat paljolti lääketieteelliseen ja psykologiseen näkökulmaan. Tällaiset luokitukset kuvaavat muun muassa vammaisuuden syitä ja oikeuttavat esimerkiksi joihinkin kuntoutus- tai avustustoimenpiteisiin. (Vehkakoski 1998, 88 – 89.) Erityisyyden tai toimintakyvyn rajoitteen luokitteluun liittyy kuitenkin myös haasteita. Diagnosointi perustuu osaltaan ajatukseen siitä, että toimintakykyä rajoittavan tekijän tunnistaminen on tarpeellista, jotta voidaan taata tukitoimenpiteet ja toimintamahdollisuudet, mutta siihen liittyy myös ajatus leimautumisesta ja erilaisista valtasuhteiden epätasapainosta. (Vehmas 2009, 116.)

Esimerkiksi tarkkaavaisuushäiriöitä diagnosoidaan kahdella erilaisella tautimääritelmällä (ICD ja DSM) ja diagnoosin määrittäminen perustuu erilaisiin oireisiin. Vaikuttavia tekijöitä diagnoosille voivat olla myös erilaiset vaatimukset ja odotukset, joita yhteisö ja vallalla oleva ympäristö luo. Tällaiset oireisiin perustuvat diagnostiset näkemykset voivat olla myös epäselviä, sillä vaikeusastetta oireille ei ole tautimääritelmissä aina tarkasti selvitetty. (Michelsson, Miettinen, Saresma ja Virtanen 2003, 18–21.) Vaikka diagnoosit perustuvat monesti tietynlaisiin oireisiin, on kuitenkin myös niin, että erilaiset diagnoosit ja luokittelut voivat kuitenkin olla hyödyllisiä, jotta voidaan taata ja toteuttaa tarkoituksenmukaista kuntoutusta ja tarjota riittävästi tukea yksilölle (Vehmas 2009, 117).

Tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet

Tuki- ja liikuntaelimestömme muodostuu luustosta, joka käsittää noin 200 luuta, sekä luustoa ympäröivästä lihaksistosta ja nivelistöstä, johon kuuluvat myös nivelsiteet. Tuki- ja liikuntaelimestön avulla ylläpidämme asentoamme ja liikumme. Tuki- ja liikuntaelimestön ongelmat voidaan jaotella kurmituksellisiin ja toiminnallisiin häiriöihin, joihin liittyy vahvasti myös kivun tunne joko toimintaa edeltävänä, toiminnan aikaisena tai toiminnan jälkeisenä oireena. Lastenreuman nähdään kuuluvan tuki- ja liikuntaelimestön sairauksiin. Lastenreumalla tarkoitetaan vähintään kuusiviikkoa kestänyttä niveltulehdusta, jonka aiheuttajaksi ei voida osoittaa muuta syytä. Lastenreuma alkaa yleensä viidennestä ikävuodesta eteenpäin, mutta alle kuudentoista vuoden ikäisenä. Niveltulehdusten ohella voi esiintyä tulehduksia myös lihasten ja jänteiden kiinnityskohdissa. Näin ollen lastenreumaa ei varsinaisesti pidetä tautina, vaan ennemminkin joukkona tulehduksellisten liikunta- ja tukielimestön

sairauksia. (Heiskanen & Mälkiä 2002, 13 & 21.) Lastenreuman taudinkuva on yleensä melko moninainen ja se jaetaan kolmeen alaryhmään. Ensimmäinen ryhmä on oligoartriitti, jossa tulehdus on ainoastaan muutamassa nivelessä. Tämä on yleensä lievin mahdollinen, mutta voi kuitenkin johtaa esimerkiksi silmän värikalvon reumaattiseen tulehdukseen, joka voi pitkittyessään aiheuttaa näkökyvyn heikkenemistä. Toinen alaryhmä on polyartriitti, jossa tulehdus on useammassa nivelessä. Tämä on yleensä pitkäaikaisempi, tai se voi mahdollisesti jäädä krooniseksi ja voi johtaa myös pysyviin nivelvaurioihin. Kolmas alaryhmä on yleisoireinen lastenreuma, joka on yleensä harvinaisempi. Yleisoireisessa lastenreumassa nivelten tulehdusten lisäksi tavataan sisäelinten tulehtumista, kuten sydänpussin- tai sydänlihaksen tulehduksia. Yleisimmin lastenreuma alkaa jostakin isosta nivelestä alaraajoissa, kuten polvinivelestä ja yksi tavallisimmista syistä tulehduksen alkamiselle on nivelen loukkaantuminen. (Haapasaari 1993, 37-38.)

Kehitysvammat

Varsinkin erityispedagogiikassa näkemys vammaisuudesta perustuu suurimmaksi osaksi lääketieteelliseen ja psykologiseen tietämykseen, vaikka vammaisuuden ymmärtämisessä on edellytyksenä laajempi näkemys ja yhteiskunnallinen pohdinta. Kuten on aiemmin todettu, vammaisuuden määrittely on kulttuuri- ja kontekstisidonnaista, joten vammaisuuden tai terveyden ja sairauden käsitteet eivät ole pysyviä, vaan luokitteluun vaikuttavat niille annetut sosiaaliset merkitykset, joiden avulla luodaan erilaisia tulkintoja liittyen moraalisiin, biologisiin, sosiaalisiin kuin yksilöllisiin näkökulmiin. Vammaisuuden sosiaalisen mallin mukaan vammaisuuden nähdään koostuvan kolmesta erilaisesta tekijästä, eli fyysisestä tai psyykkisestä erilaisuudesta, ulkoisesti asetetuista rajoituksista ja niiden kokemisesta, sekä yksilön itsensä tunnistaminen vammaiseksi. (Vehkakoski 1998, 89-91.) Kehitysvamman nähdään kuuluvan keskushermoston sairauksiin. Keskushermostomme muodostuu selkäytimestä ja aivoista, jotka taas muodostuvat iso- ja pikkuaivoista, sekä aivorungosta. Kehitysvammalla taas tarkoitetaan tilaa, jossa henkisen suorituskyvyn kehitys on estynyt tai viivästynyt ja jossa nykyinen toimintakyky on huomattavan rajoittunutta. Määritelmässä keskeisenä on siis yksilön edellytykset ja toimintakyky. Perintötekijöiden on tutkimuksissa todettu olevan yksi merkittävimmistä yksittäisistä syistä kehitysvammaisuudelle, mutta se ei kuitenkaan ole ainoa selittävä tekijä. Kehitysvammaisuus voidaan jaotella lieviin kehitysvammoihin, sekä vaikeisiin kehitysvammoihin, mutta WHO on määritellyt kehitysvammaisuuden asteita vielä enemmän ja ne perustuvat älykkyydosamäärätestiin.

WHO:n kehitysvammaisuuden tasot ovat lievä kehitysvamma, keskitasoinen kehitysvamma, vaikea kehitysvamma ja syvä kehitysvamma, mutta yleisimmin käytössä oleva jaottelu on tuo ”lievä” ja ”vaikea” kehitysvamma. Kehitysvammoihin liittyy yleensä myös lisä- tai liitännäisvammoja tai sairauksia, mutta yleisemmin niitä esiintyy vaikeasti kehitysvammaisilla henkilöillä. Tarvittavan tuen määrään ovat omalta osaltaan vaikuttamassa nämä lisävammat ja sairaudet, mutta tuen tarve vaihtelee kaikilla osa-alueilla satunnaisesta säännölliseen tuen tarpeeseen. (Rintala 2002, 32- 34.)

Yksi ehkä yleisimmin tiedetyistä ja tunnetuista kehitysvammaisuuden ”alaryhmistä” on Downin oireyhtymä, johon liittyy hyvin eritasoisia kehityshäiriöitä ja aina myös jonkinlainen älyllinen kehitysvamma. Downin oireyhtymä johtuu kromosomipoikkeavuudesta, jossa lapsella on yksi kromosomi liikaa, eli neljäkymmenenkuuden kromosomin sijaan lapsella onkin neljäkymmentäseitsemän kromosomia. Kromosomipoikkeavuus on 21. kromosomissa, jolloin lapsella on kromosomiparin lisäksi yksi ylimääräinen 21.kromosomi, eli trisomia. Joissain tapauksissa 21.kromosomi voi olla kiinnityneenä toiseen kromosomiin, joka on yleensä 14.kromosomi ja näissä tapauksissa myös oireyhtymä voi uusiutua. Trisomia ei kuitenkaan ole perinnöllistä, vaan johtuu yleensä sukusolun kehityshäiriöstä. Tämä ylimääräinen kromosomi vaikuttaa myös Downissa hyvin tyypilliseen ulkonäköön ja kehitykseen, mutta kromosomilla on myös vaikutuksia yksilön terveyteen. (Välkkilä 2009, 16-17.) Downlapsen motorinen kehittyminen on usein hidasta ja nivelten yli liikkuvuus, varsinkin niskanikamissa on tärkeää huomioida toiminnassa. Osalla downlapsista saattaa olla liitännäissairautena rakenteellinen sydänvika ja/tai alttius hengitysteiden infektioille. Myös motoriseen toimintakykyyn vaikuttavat havaintomotoriikan puutteet ovat yleisiä downlapsilla. (Rintala 2002, 35.)

Toinen yleisesti tunnettu ryhmä on CP –vamma, jolla tarkoitetaan liikkeiden ja asenoiden häirötä ja se on syntynyt etenemättömän aivovaurion seurauksena (Rintala, Heiskanen & Mätkä 2002, 40). Tarkemmin sanottuna kertavaurio on tapahtunut liikettä säätelevillä alueilla ja se on tapahtunut joko sikiöaikana, vastasyntyneenä tai aikaisessa varhaislapsuudessa. CP –vamma tarkoittaa pysyvää liikkumisen, asennon ja toiminnan ylläpitämisen vaikeutta ja siihen liittyy usein myös muita liitännäissairauksia tai –vammoja. Liitännäissairaudet riippuvat suurilta osin siitä, että missä aivojen osassa vaurio on tapahtunut. Esimerkiksi toiminnallisen näönkäytön vaikeus ja epilepsia ovat hyvin tyypillisiä liitännäissairauksia CP –vammassa. CP –vamma voidaan jakaa kolmeen ryhmään sen mukaan, missä toimintakyvyn rajoitteisuus esiintyy, eli hemiplegiaan ja diplegiaan, sekä tetraplegiaan. Hemiplegiassa toimintakyvyn rajoittuneisuus ilmenee vain toisella puolella ja toinen

puoli toimii lähes normaalisti, mutta tähän voi liittyä myös pakkoliikkeitä. Diplegiassa toimintakyvyn rajoittuneisuus ilmenee molemmilla puolilla kehoa yleensä alaraajoissa, mutta myös yläraajoissa tavataan lihasten toimintakyvyn rajoittumista. Tetraplegiassa myös yläraajojen toimintakyky on yhtä rajoittunutta kuin alaraajojen ja joskus tetraplegiaa ja diplegiaa onkin vaikea erottaa toisistaan. (Mäenpää 2011, 6-7.) CP –vammaa kuvataan usein oireyhtymänä, joka jaetaan vielä kolmeen luokkaan, eli yllä kuvattuihin spastisiin muotoihin ja lisäksi dyskinesia muotoon ja ataksiaan. Dyskinesiassa on tyypillistä, että lihasten tonus, eli lihasjänteys vaihtelee nopeasti ja toisena tyypillisenä piirteenä on atetoosi, jossa yksilö ei pysty tuottamaan haluttua liikettä. Ataksia on yleensä harvinaisempi ja pääpiirteinä on muun muassa koordinoimattomuus ja heikko kinestesia. CP –vammat voidaan jakaa myös lieviin, kohtalaisiin ja vaikeisiin, jossa toimintakyvyn rajoittuneisuus vaihtelee epätarkkudesta hienomotorisissa liikkeissä aina vaikeaan raajojen hallitsemattomuuteen asti. (Rintala, Heiskanen & Mäkiä 2002, 40–41.)

Aistivammat

Aistivammoihin luetaan kuuluvaksi muun muassa näkö- ja kuulovammaisuus, sekä kuurosokeus. Näkövammaisella tarkoitetaan sellaista henkilöä, jonka näkökyvyn heikentymisestä on huomattavaa haittaa päivittäisissä toiminnoissa. Näkövamman asteita on heikkonäköisyydestä aina täydelliseen sokeuteen asti ja yksilön näkövamman luokittelu riippuu siitä, minkä asteinen hänen näkökyvyn heikentymänsä on. Tarkkaa lukua siitä kuinka paljon näkövammaisia Suomessa elää on vaikea antaa, mutta joidenkin tutkimusten mukaan Suomessa on noin 80 000 näkövammaista, joista suurin osa on heikkonäköisiä. Näkövamman syntyyn saattavat vaikuttaa monet tekijät, mutta yleisimpiä selittäjiä näkövammaisuudelle on näkörajojen ei-synnynnäiset viat, synnynnäiset kehityshäiriöt ja perinnöllinen rappeuma, mutta myös tapaturmilla on jonkin verran osuutta näkövammojen synnyssä. Liikkumisen kannalta olennaisia osia näkökyvyssämme on näkökenttä, näöntarkkuus, kontrastiherkkyys ja valoadaptaatio. Näkökentällä tarkoitetaan sitä aluetta, jonka ihminen näkee katsoessaan suoraan eteenpäin. Näöntarkkuudella taas tarkoitetaan sitä, miten tarkasti näet kaukana tai lähellä olevat esineet. Kontrastiherkkyys tarkoittaa kykyä erottaa vierekkäisten pintojen välisiä kontrastieroja ja valoadaptaatio taas merkitsee näköjärjestelmän mukautumista valomäärän vaihteluihin. (Leppänen 2002, 56–58.)

Kuulovammaisella tarkoitetaan henkilöä, jonka heikentynyt kuulo haittaa hänen jokapäiväistä toimintaansa. Kuulovamman asteet voivat vaihdella lievästä kuulovammaisuudesta aina kuurouteen asti ja yleensä kuulovammat johtuvat rakenteellisista syistä. Kuulon alenema tai kuurous voi olla myös toispuoleista, jolloin kuulon vaurio on vain toisessa korvassa. (Nissinen 1993, 116.)

Kuulovammalla on yleensä vaikutuksia myös kommunikointiin, mutta kommunikoinnin vaikeudet riippuvat kuitenkin paljon siitä, missä vaiheessa elämää kuulovaurio on syntynyt. Tutkimuksississa on kuitenkin osoitettu, että niillä lapsilla joilla on asymmetrinen kuulovamma, on enemmän kommunikoinnin vaikeuksia kuin aiemmin on kuviteltu. Asymmetrisessä kuulovammassa myös taustahälinällä on todettu olevan vaikeuttava merkitys, sillä yksilön on vaikea kuulla haluamaansa ääntä taustamelun läpi, koska äänisignaali tulee vain yhden kuulokanavan kautta. (Phillon 2014.) Kuulovammat jaetaan kahteen alaryhmään, konduktiivisiin ja sensorineuraalisiin vammoihin. Konduktiivinen kuulovamma tarkoittaa sitä, että äänen johtuminen täräkalvon ja kuuloketjun kautta on estynyt ja sensoneuraalisella kuulovammalla tarkoitetaan yleensä synnynnäistä vakavampaa kuulovammaa, joka on mahdollisesti periytyvää, mutta syyt sensoneuraaliselle kuulovammalla jää usein selvittämättä. (Taipale-Oiva 2002, 63–64.) Kuuroja pidetään myös yhtenä näkyvimpänä vammaryhmänä, sillä heille on muodostunut kuulemattomuuden kautta oma kielensä ja kulttuurinsa, joka luo pohjaa sosiaaliselle vuorovaikutukselle. Lääketieteen kehittyessä heikkokuuloisuutta tai miltei totaalinen kuurouskin on mahdollista ”parantaa” erilaisten kuulokojeiden avulla ja jotkut kuulovammaiset ovatkin ottaneet näitä kuulokojeita käyttöönsä. (Vehmas 1998, 112–114.)

Kuurosokealla tarkoitetaan henkilöä, jolla on sekä näkövamma, että kuulovamma samanaikaisesti. Vamman vaikeusasteet ovat vaihtelevia ja haasteensa tällaisessa tilanteessa tuo se, että kuurosokeat eivät voi suoraan hyödyntää kuulo- tai näkövammaisille suunnattuja tukimuotoja. Myös muiden toimintojen kehitys, kuten sosiaalinen ja motorinen kehitys, saattaa viivästyä tai jäädä puuttumaan kokonaan, sillä vuorovaikutus ympäristön kanssa on rajoittunutta. Kuurosokeuden syntyyn vaikuttavia tekijöitä on muun muassa äidin raskauden aikana saadut infektiot, synnynnäiset vauriot tai tapaturmista johtuvat syyt. (Lehtonen & Rintala 2002, 68.)

Kuurosokeus on Pohjoismaisessakin mittakaavassa melko harvinaista ja tapauksia on melko vähän, mutta Pohjoismaat tekevät yhteistyötä kuurosokeiden hoidon ja tukitoimien parantamisessa. Osa lapsista syntyy kuurosokeina, mutta tapaukset ovat hyvin erilaisia, sillä osalla on jäljellä näkö- tai

kuulokykyä, mutta osa lapolisista on täysin sokeita ja kuuroja. Tämä vaikuttaa myös siihen, että kuurosokeuden diagnoosit ja tukitoimet ovat hyvin vaihtelevia ja aikainen puuttuminen ja tukitoimilla avun saaminen voivat olla haasteellisia. (Mogesen 2008, 6.)

Tarkkaavaisuushäiriöt, keskittymis- ja oppimisvaikeudet

Tarkkaavaisuushäiriö on terminä moniselitteinen, sillä psykologisessa käytössä se usein muuntuu sosioemotionaaliseksi häiriöksi, mutta esimerkiksi koulun arjessa se mielletään enemmän ongelmaksi työrauhassa ja mielenterveyden häiriöksi. (Hautamäki & al 2001, 23.) Tarkkaavaisuudella tarkoitetaan yleisesti keskittymiskykyä ja yleistä huomiokykyä, mutta tarkkaavaisuus on näistä laajempi käsite. Tarkkaavaisuus voidaan jakaa neljään alaryhmään, eli kykyyn kiinnittää huomio valikoidusti johonkin ja reagoida siihen, kykyyn pitää tarkkaavaisuus pitkiä aikoja yllä ja regoida vain ennalta sovittuihin ärsykkeisiin, kykyyn siirtyä jouhevasti asiasta toiseen ja kykyyn työmuistin, eli lyhytaikaisen muistin käyttöön. Tarkkaavaisuus ja keskittyminen voivat häiriintyä monesta inhimillisestä syystä, kuten väsymyksestä, mielialasta tai äskettäin sattuneesta kouhuttavasta tapahtumasta. Jatkuessaan kuitenkin pidempiaikaisina, eikä selvää syytä ole havaittaissa ja nämä haittaavat henkilön arkipäiväistä toimintaa, esimerkiksi koulussa tai harrastuksissa, voi kyseessä tällöin olla tarkkaavaisuushäiriö. Tarkkaavaisuushäiriöt voidaan jakaa kahteen päämuotoon. Yleisimmässä muodossa pääpiirteiksi muodostuu lapsen kykenemättömyys hallita omaa toimintaansa ja käyttäytyminen muodostuu impulsiiviseksi ja motorisesti levottomaksi, myös aggressiivinen käytös on tässä ryhmässä yleisempää. Lapsi saattaa kuitenkin kyetä keskittymään hyvinkin pitkään, jos asia on kiinnostava tai uusi. Toinen muoto on harvinaisempi ja sen pääpiirteinä onkin tarkkaavaisuuden suuntaaminen väärin asioihin, sekä kognitiivisen tiedon prosessoinnin hitaus. Käyttäytymistä kuvaa yleensä ahdistuneisuus, vetäytyneisyys ja useat pelkotilat. Tarkkaavaisuushäiriöiden syntyyn nähdään vaikuttavan aivovaurio tai perinnöllisten tekijöiden selittämä aivojen toiminnallinen eroavaisuus. Yleensä tarkkaavaisuushäiriöihin liittyy myös muita haasteita, kuten kognitiivisen kehityksen, hienomotoriikan ja hahmottamisen vaikeuksia. (Korhonen 2004, 46–49.)

Yhtenä ehkä tunnetuimpana ja eniten puhuttuna tarkkaavaisuuden häiriönä pidetään ADHD:ta, eli Attention deficit hyperactive disorder, johon liittyy tarkkaavaisuuden ongelmien lisäksi myös ylivilkkautta motorisesti ja emotionaalisesti. ADHD eroaa pelkästä tarkkaavaisuushäiriöstä, eli

ADD:stä juuri tuon toiminnallisen ylivilkkauden takia. Monesti ADHD lapsilla on myös muita oppimisenvaikeuksia. Valitettavan usein on niin, että ADHD lapsi leimataan häiriköksi, mutta lapsen itsensä on vaikea käsittää, että hänen käyttäytymisensä aiheuttaa leiman. (Kuorelahti 1998, 128.) ADHD –liitto ry:n julkaiseman oppaan mukaan ADHD:ta esiintyy noin 4-10 prosentilla lapsista, riippuen diganostiikan kriteereistä. ADHD on tavallisempaa pojilla ja sen nähdään johtuvan aivojen neurologisesta toiminnan häiriöstä ja se on yleinen toimintakykyä heikentävä häiriö, johon usein liittyy myös muita psykiatrisia ja neurologisia häiriöitä. (ADHD – liitto ry, 2015.)

MBD, eli minimal brain dysfunction on myös yksi tunnetuista tarkkaavaisuushäiriöistä. Pohjoismaissa termi on edelleen käytössä, vaikka se joissain maissa on jätetty pois ja rinnalle on tullut termi DAMP, deficit in attention, motor control and perception. Kysymys on melko heterogeenisestä ongelmien joukosta, jossa ongelmien syntyperä on keskeisessä roolissa. MBD:hen liittyy tarkkaavaisuuden ongelmien ja levottomuuden lisäksi myös motorista kömpelöyttä, sekä silmä-käsikoordinaation puutteita ja kielellisiä vaikeuksia. Myös hahmottamisen ongelmat ovat häiriössä melko yleisiä. (Korhonen 2004, 51–52.) Käytöshäiriöstä, conduct disorder, puhutaan silloin kun yksilö ei käyttäydy tarkoituksenmukaisella tavalla ikäisekseen ja rikkoo toistuvasti toisten oikeuksia. Tähän liittyy fyysistä aggressiivisuutta, julmuutta ja ilkivallan tekoa esineille, eli kyse on vakavammasta kuin tavallisesta uhmakkuudesta. Käytöshäiriö jaetaan kahteen tyyppiin, eli lapsuudessa alkaneeseen ja nuoruudessa alkaneeseen, lisäksi käytöshäiriön vaikeusasteet jaetaan kolmeen alalajiin, jotka ovat lievä, keskivaikea ja vaikea. Käytöshäiriön vakavuus määrittyy epäsosiaalisten tekojen mukaan. (Kuorelahti 1998, 131–132.)

3. Liikunta harrastuksena

Tutkimuksen kannalta toinen oleellinen asia on liikunnan harrastaminen ja harrasteryhmät, joten on syytä tarkastella, mitä hyötyä liikunnan harrastamisesta on lapsen kehitykselle ja mikä on ryhmän merkitys. Myös erilaiset termit ja käsitteet, joilla kuvataan erityistä tukea tarvitsevien yksilöiden liikuntaryhmiä ja liikunnan harrastamista vaativat oman huomionsa, sillä käsitteet eroavat hiukan toisistaan. Seuraavassa pyritään tarkastelemaan liikunnan ja ryhmän merkitystä lapselle kehityksellisen näkökulma huomioiden, lisäksi pyritään tarkastelemaan myös erilaisten käsitteiden käyttöä, jotka koskevat erityistä tukea tarvitsevien yksilöiden liikunnan harrastamista ja liikuntakuluttuuria.

Useissa erilaisissa tutkimuksissa mukana ollut tutkija, sekä ravitsemustieteiden dosentti Mikael Fogelholm toteaa artikkelissaan Lapset ja nuoret (2006), että lasten ja nuorten fyysistä aktiivisuutta on tutkittu Suomessa isoillakin tutkimushankkeilla, joista esimerkkeinä voidaan mainita Nuorten terveystapatutkimus ja Suuri kansallinen liikuntatutkimus, joka toteutettiin kolmesti eri vuosien aikana. On kuitenkin niin, että erilaiset kyselytutkimukset antavat toisistaan poiketen hyvin erilaisia vastauksia, mutta selkeästi on kuitenkin pystytty useissa tutkimuksissa todistamaan, että iällä ja sukupuolella on vaikutuksia fyysiseen aktiivisuuteen. Fogelholmin artikkelista selviää myös, että lasten kestävyyskunto on heikentynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana ja terveytensä kannalta riittävästi liikkuu vain hieman alle puolet nuorista, mutta fyysinen aktiivisuus on pojilla suurempaa kuin tytöillä, jonka lisäksi pojat liikkuvat fyysisesti kuormittavammin kuin tytöt. (Fogelholm 2006, 159 - 160.) Terveiden kannalta lasten ja nuorten liikunnassa avainasemassa ovat tuki- ja liikuntaelimestön kehittyminen ja esimerkiksi luusto tarvitsee kehittyäkseen riittävästi liikunnallisia ärsykeitä, kuten hyppyjä ja pyrähdyksiä. Myös liikuntatottumusten omaksuminen ja sosiaalisten taitojen kehittyminen ovat tärkeässä roolissa lasten liikunnassa. (Fogelholm 2006, 166 – 167.)

3.1 Liikunta ja sen hyödyt lapsen kehityksessä

Lapsen liikuntakokemuksia voivat rajoittaa niin neurologinen haitta kuin esimerkiksi fyysinen vamma ja ne saattavat estää häntä osallistumasta aktiivisesti tavalliseen liikuntaan ikätovereiden kanssa. Liikuntakokemukset voivat jäädä rajallisiksi tai puutteellisiksi myös ympäristön vaikutuksesta, jos koti, koulu tai fyysinen ympäristö ei mahdollista liikkumista tai kannusta siihen. Liikunnalla ja liikkumisella on kuitenkin niin lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen kuin motorisen kehityksen tukemisessa tärkeä rooli. (Koljonen 2005, 78–79.) Vaikka tutkimustietoa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten liikuntatottumuksista on verrattain vähän, on kuitenkin pystytty tutkimusten avulla osoittamaan, että vammattomat lapset ja nuoret ovat liikunta-aktiivisempia kuin vammaiset lapset ja nuoret. Tutkimuksissa ei kuitenkaan todettu olevan eroa vammaisten ja vammattomien lasten asenteissa liikuntaa kohtaan. Koska varhaisvuosina ja alakouluiässä luodaan pohjaa lapsen myöhemmälle liikunta-aktiivisuudelle ja perusedellytyksille liikunnan harrastamiseen, on tämä vaihe tärkeässä roolissa niin terveen kuin fyysisesti toimintakyvyltään rajoittuneen lapsen liikunnalliselle kehitykselle tulevaisuudessa. (Mälkiä 1991, 20.)

Lapsen kokonaiskehityksen kannalta motorinen kehitys nähdään tärkeänä osa-alueena ja liikunnan avulla on mahdollista tukea niin lapsen motorista kehitystä kuin näin ollen tukea myös hänen kokonaisvaltaista kehitystään. Motorinen kehitys voidaan nähdä jatkuvana yksilön elinikäisenä kehityksenä. Lapsen motorinen kehitys nähdään usein vaiheittaisena, joka etenee refleksiliikkeistä, motorisiin perusliikkeisiin ja niistä eriytyneisiin liikkeisiin. Lapsen kehittyminen on kuitenkin yksilöllistä, mutta yleensä normaalisti kehittyvä lapsi oppii suunnilleen seitsemään ikävuoteen mennessä aistimaan kehonsa ja ympäröivän maailman ja kehittyy näin aktiiviseksi toimijaksi. Koska motorinen kehitys on tärkeä osa lapsen kokonaiskehitystä, heijastuu motoriseen kehitykseen myös muiden alueiden vajeet tai heikkoudet, kuten aistien vajavuus tai esimerkiksi keskushermoston häiriöt. Liikunta kuitenkin antaa kokemuksia ja elämyksiä, joiden kautta on mahdollista oppia kokonaisvaltaisesti. Kun toteutetaan vammaisten tai pitkäaikaissairaiden lasten liikuntaa on avainasemassa myös psyykkisen ja sosiaalisen puolen korostaminen, kuten onnistumisen kokemusten tarjoaminen ja itsetunnon kehityksen tukeminen. Näillä on tärkeä rooli myös aistivammaisien lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen kannalta. (Rintala & muut 2012, 16–17, 22.)

Liikunnan avulla voidaan muun muassa ennaltaehkäistä sairauksia, mutta lisäksi sillä on toimintakykyä ylläpitäviä ja niitä kehittäviä vaikutuksia. Yksi liikunta-aktiivisuuteen vaikuttavista tekijöistä on motivaatio ja siihen voidaan vaikuttaa muun muassa pätevyydenkokemuksilla, eli tarjoamalla onnistumisen kokemuksia liikunnassa. Tärkeitä motivaation ylläpitäjiä ja parantajia ovat myös muun muassa taitojen kehittyminen, liikunnan ilo ja itsearvostuksen paraneminen, sekä sosiaaliset suhteet liikunnassa. Liikunnalla on myös sosiaalistava vaikutus ja lapsuus onkin tärkeää aikaa liikuntaan sosiaalistumisen kannalta. Lapsuudessa koetut onnistumiset liikunnassa ja niiden tuoma pätevyyden tunne, sekä sosiaaliset suhteet ovat luomassa liikunnallisen elämäntavan omaksumista. Näillä tekijöillä on suuri merkitys lapsen kehityksessä. (Rintala & muut 2012, 38–41.) Liikunnalla on tärkeä merkitys lapsen itsetuntemuksen ja itsetunnon kehityksessä ja näin liikunnan mahdollisuudet lapsen kokonaispersoonan kehitykselle ovat ilmeisiä. Liikunta tukee lapsen kasvuprosessia ja tutkimuksissa on todettu, että liikuntaa harrastavien lasten minäkäsitys ja pätevyyden kokemukset ovat parempia kuin liikuntaa harrastamattomien lasten. Tutkimuksissa on todettu myös, että fyysisellä kunnolla on yhteys itsearvostukseen varsinkin pojilla. (Huisman & Nissinen 2005, 29–30.)

Liikunnan merkitys myös lapsen kehitykselle tärkeiden sosiaalisten suhteiden luojana ja ylläpitäjänä on huomattava. Lasten välinen ystävyys on erilaista kuin aikuisten välinen, sillä lapset opettavat ja oppivat toisiltaan sosiaalisia taitoja ja sosiaalisissa tilanteissa toimimista. Lapset oppivat vertaisiltaan myös monia muita elämässä tärkeitä taitoja. Toimimalla vuorovaikutuksessa toisten kanssa on mahdollisuus löytää omia vahvuuksia ja heikkouksia, joka taas lisäävät lapsen kokemuksia sosiaalisesta todellisuudesta ja tunteita hänen omasta persoonastaan. Yksilö tarvitsee monenlaisia sosiaalisia suhteita tukemaan kehitystään. (Saarinen 1998, 262–263.) Liikunnan avulla on mahdollisuus kannustaa lapsia sosiaaliin tilanteeseen ja esimerkiksi erilaisissa liikuntaleikeissä tulee sosiaalista kanssakäymistä, jossa on mahdollisuus harjoitella sosiaalisissa tilanteissa toimimista. Liikuntaharrastuksen avulla on mahdollisuus saada uusia ystäviä, tavata vertaisiaan ja luoda suhteita myös aikuisiin. Kaikki nämä ovat lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle merkittäviä tekijöitä.

3.2 Ryhmän merkitys

Helkama, Myllyniemi ja Liebkind (2010) toteavat teoksessaan Johdatus sosiaalipsykologiaan, että ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa kohtaavat yksilön sosiaaliset puolet, mutta samalla niissä

rakennetaan, sekä pidetään yllä sosiaalista järjestelmää. (Helkama, Myllyniemi & Liebkind 2010, 211). Anna-Maija Poikkeus taas toteaa artikkelissaan (1998) Lasten toverisuhteet ja sosiaaliset taidot, että lapsuusiässä toverisuhteilla, eli vertaissuhteilla on suuri rooli sosiaalisten vuorovaikutustaitojen oppimiselle. Tällaisten suhteiden kautta lapset hahmottavat niin omaa identiteettiään kuin tunteiden ilmaisua ja säätelyäkin. Myös erilaisten konfliktitilanteiden ratkaisemisen harjoittelu lapsuusiän toverisuhteissa on tärkeää. Lapset usein myös hakeutuvat kaltaistensa seuraan ja luovat yhdessä sosiaalista ympäristöä ja ymmärrystä siitä. Poikkeus toteaaakin, että ikätovereihin solmitut suhteet ovat tärkeässä osassa lapsuuden sosiaalisessa maailmassa ja näin myös osa arkipäivää. Tällaisessa vertaisryhmässä tapahtuvassa vuorovaikutuksessa lapsi saa myös ryhmään kuuluvuuden tunteen ja voi kokea kumppanuutta toiseen yksilöön. (Poikkeus 1998, 122 - 123.)

Lapsi oppii erilaisia käyttäytymisen malleja ja yhteisön normeja lähiympäristöstään, kuten perheissä ja kouluissa, sekä erilaisissa harrasteryhmissä. Liikuntaa onkin tavallisesti pidetty hyvänä sosiaalistamisen keinona. Yksilön omalla minäkäsityksellä ja itsetunnolla nähdään myös olevan yhteyksiä sosiaalisuuteen, joten yhteisöstä tai toisten yksilöiden puolelta tulevat positiiviset asiat, kuten arvostus ovat tärkeässä roolissa lapsen minäkäsitystä tukemassa. Minäkäsitys kehittyy myös vuorovaikutuksessa toisten yksilöiden kanssa. Liikunnan sosiaalisia vaikutuksia voidaan ajatella myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta, jolloin liikunnan avulla voidaan saavuttaa sosiaalisen aseman nousua. Nuorille sosiaalinen suosio vertaisryhmässä nousee tärkeäksi tekijäksi. (Telama 2000, 60–62.) Myös toimintakyvyltään rajoittuneille tai esimerkiksi vaikeavammaisille lapsille liikunnan sosiaalinen merkitys on huomattava. Uusia taitoja opitaan paitsi itse tekemällä ja kokemalla, niin vuorovaikutussuhteissa toisiin. Oppiminen voidaankin nähdä sosiaalisena prosessina, jossa apuna voi toimia avustaja tai muu yhteisö. (Hyytiäinen, Kokko, Mäki, Pietiläinen & Virtanen 2014, 23.)

3.3 Erityisryhmien liikunta, soveltava liikunta ja kaikille avoin liikunta

Soveltavan liikunnan käsitteen määrittäminen ei ole yksiselitteistä ja eri termien käyttö vaihtelee esimerkiksi eri maiden välillä. Opetusministeriön komiteamietinnössä 1981 on erityisryhmien liikunnan käsite määritelty seuraavasti: ” Erityisryhmien liikunnalla tarkoitetaan yläkäsitettä, joka kuvaa sellaisten henkilöiden liikuntaa, joilla on sairauden, vamman tai toimintarajoitteisuuden vuoksi vaikeuksia harrastaa riittävästi liikuntaa ja käyttää yleisiä liikuntapalveluja tai joille liikunnalla on

erityistä terveydellistä ja kuntouttavaa merkitystä”. Eri maiden liikuntakasvatuksessa käytetään asiasta monenlaisia termejä, mutta Euroopassa on kuitenkin viime vuosina päädytty käyttämään käsitettä soveltava liikunta tai sovellettu liikunta. Myös erityisryhmien liikunta tai erityisliikunta ovat käsitteinä vielä käytössä. (Mälkiä 1991, 14–15.)

Käsitteinä erityisliikunta tai erityisryhmien liikunta on vuosikymmenten perinne ja niiden merkitys on ymmärretty esimerkiksi vammaisten tai pitkäaikaissairaiden liikunnaksi. Nykyään kuitenkin on vallalla käsite *soveltava liikunta*. Erityistä tukea tarvitsevien lasten liikunnasta on jo jonkin aikaa käytetty käsitettä soveltava liikuntakasvatus/-opetus, jonka avulla pyritään huomioimaan yksilölliset tarpeet ja saamaan liikunnasta kaikille sopivaa. Soveltavan liikunnan ajatellaan olevan tietylle yksilölle ja ryhmälle sovellettua toimintaa, joka palvelisi parhaalla mahdollisella tavalla kaikkia osallistujia. (Rintala, Huovinen & Niemelä 2012, 10.) Soveltavan liikunnan ajatukseen kuuluu, että esteettömään pääsyyn ja turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota. Jokaisella liikkujalla olisi mahdollisuus osallistua tasavertaisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja riittävällä tuella toimintaan. Myös arvostavalla ja tasavertaisuutta tukevalla ilmapiirillä on suuri merkitys soveltavassa liikunnassa, sillä näin kaikki yksilöt vammaiset tai vammattomat, voivat kokea ympäristön turvallisena, myönteisenä ja kannustavana. Soveltava liikunta ei siis korosta pelkästään ajatusta vammaisten, liikuntarajoitteisten tai pitkäaikaissairaiden yksilöiden näkökulmasta, vaan ajatusta siitä, että liikunta olisi kaikille avointa. (Rintala & muut 2012, 218–220.)

Kaikille avoimen liikunnan voi käsittää tarkoittavan tasavertaisuutta laaja-alaisesti koko liikuntakulttuurissa. Puhuttaessa soveltavasta liikunnasta nousee esiin usein myös termit integraatio ja vähiten rajoittava ympäristö. Näiden termien voidaan ajatella kuvaavan myös vammaisten ja vammattomien ihmisten välistä vuorovaikutusta liikunnan saralla. Vaikka esimerkiksi termi integraatio tarkoittaa yleisesti ajatellen vammaisen yksilön sijoittamista normaaleihin liikuntapalveluihin, sisältää se myös muita merkityksiä, kuten fyysisten etäisyyksien vähentämistä (fyysinen integraatio) ja erilaisuuden hyväksymistä osaksi yhteisöä ja myönteistä vuorovaikutusta (sosiaalinen integraatio). Mutta yleisenä päämääränä voidaan kuitenkin ajatella olevan yksilön sijoittuminen yhteisöön ja yhteiskuntaan tasavertaisena yksilönä, josta voidaan puhua myös yhteiskunnallisena integraationa. Soveltavan liikunnan käsitteen kanssa kiinteästi yhteydessä olevan kaikille avoimen liikunnan ajattelun taustalla on siis ajatus liikunnan mahdollisuuksien tasa-arvoisesta toteutumisesta, henkilökohtaista valinnanvapaudesta liikuntakulttuurissa ja syrjimättömyyttä. (Rintala & muut 2012, 216 - 218.)

Soveltavan liikunnan ja kaikille avoimen liikunnan ajatuksen taustalla oleva ajatus siitä, että yksilö voi vammastaan riippumatta osallistua liikunnalliseen toimintaan tukee myös Vehmoksen (1998, 119) ajatusta siitä, että vamma on vain yksi ominaisuus ihmisessä ja osa yksilön persoonallisuutta. Hän toteaa myös, että huomioimalla elimelliset rajoitteet ja ympäristön tukemisella saadaan luotua hyvät perusteet toimenpiteille, jotka vähentävät vammaisuuteen liittyviä rajoitteita. (Vehmas 1998, 119.) Useat suomalaiset vammaisurheilujärjestöt ovat viime vuosien aikana järjestäneet kasvavassa määrin harrastusmahdollisuuksia eri-ikäisille lapsille ja nuorille. Mukana tarjonnassa on omia erityisryhmiä, mutta myös mahdollisuuksia osallistua liikuntaryhmiin yhdessä vammattomien lasten ja nuorten kanssa. (Rintala, Ahonen, Cantell & Nissinen 2005, 220.)

4. Internet ja sosiaalinen media

Koska tutkimuksen aineistona on käytetty internetin keskustelupalstojen kommentteja, on tarpeellista hieman avata internetin käyttöä ja siihen liittyviä termejä, sekä käsitteitä. Myös tutkimuksen kannalta oleellinen asia, eli keskustelupalstat ovat osa internetin suurta sisältöä, jotka ovat olleet toiminnassa jo kauan ja joille on muodostunut omat toimintasääntönsä. Tässä luvussa pyritään perehtymään internetin käyttöön ja käsitteisiin, sekä nimettömyyden haittoihin ja hyötyihin.

Internet on ollut olemassa jo pitkään, mutta se on muuttanut muotoaan viimeisen viidentoista vuoden aikana merkittävästi. Ei ole kyse pelkästään tekniikan kehittymisestä, vaan myös käyttäjille tarjottujen sisältöjen muutoksesta. Internetin tarjoamat mahdollisuudet ja yhteisöllisyys ovat kokeneet muutoksen viimeisten vuosien saatossa. (Pönkä 2014, 9.) Internetin alusta alkaen on sen olemassaoloon sisältynyt ajatus avoimuudesta ja mahdollisuuksista uusiin yhteyksiin. On kuitenkin myös niin, että alusta alkaen internet on tarjonnut mahdollisuuden ja paikan suljetuille piireille ja yhteisöille. (Kallio 2014, 249.) Tilastokeskuksen julkaisusta vuodelta 2014 käy ilmi, että 16–24 vuotiaista internetiä useita kertoja päivässä käyttää 89 %, kun taas 25–34 vuotiailla luku on 90 % ja 35–44 luku on 84%. Mentäessä ikäluokkia tästä eteenpäin laskee prosenttiosuus tasaisesti ja 75–89 vuotiaiden joukossa nettiä käyttivät useita kertoja päivässä vain 10 % tutkimukseen osallistuneista. Julkaisusta käy ilmi myös, että kysyttäessä netin käytöstä viimeisen kolmen kuukauden aikana, tuli ikäryhmillä 25–34 vuotiaat ja 35–44 vuotiaat tulokseksi 100% ja 16-24 vuotiaillakin 99% tutkimukseen osallistuneista. Julkaisua tarkastellessa selviää myös, että viimeisen kolmen kuukauden aikana jotakin yhteisöpalvelua seuranneita on 16–24 vuotiaiden joukossa eniten (93%), 25-34 olivat tilastossa toisena (84%) ja kolmanneksi eniten oli ikäluokassa 35-44 vuotiaat (72%), jonka jälkeen prosenttiosuudet laskivat tasaisesti, mitä vanhemmasta ikäluokasta oli kyse. (Tilastokeskus, Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö.)

Sosiaalisen median, eli puhekielellä *somen* määritelmä ei ole täysin yksiselitteinen ja termin käyttö on yleistynyt vasta viime vuosien aikana. Suominen määrittelee sosiaalisen median monikanavaiseksi ja moniaistiseksi verkkoviestinnäksi, joka viittaa tietyn aikakauden verkkoviestintään. Hän näkee

sosiaalisen median käsitteen myös muuttuvana, mutta myös sisältävän aina sen, että viestintä on sosiaalista ja vuorovaikutuksellista aikakaudesta riippumatta. (Suominen 2013, 17.) Pönkä taas määrittelee sosiaalisen median sellaiseksi verkkopalveluksi, jonka pääasiallisena käyttötarkoituksena on tai johon liittyy esimerkiksi erilaisten sisältöjen jakamista, keskustelua, erilaisten sisältöjen tuottamista tai verkostoitumista. Lisäksi sillä voidaan tarkoittaa sellaisia verkkopalveluja, joihin liitetään jotain, jonka ajatellaan olevan ”sosiaalista”, huolimatta siitä millä aikakaudella kyseiset palvelut ovat syntyneet. (Pönkä 2014, 11, 36.) Tähän määritelmään nojaten voidaan keskustelupalstojen ajatella kuuluvan myös osaksi sosiaalista mediaa ja omassa tutkimuksessani näenkin ne osana sosiaalisen median monikanavaista verkostoa.

Vaikka vuosien saatossa on syntynyt useita uusia sosiaalisen median verkkopalveluja kuten Facebook, Twitter ja erilaiset blogit, ovat kuitenkin keskustelupalstat edelleen voimissaan. Vuosina 1989 – 1996 toimi Helsingin Puhelimen Elisa – keskustelualue, jota voidaan pitää yhtenä varhaisimpana keskustelufoorumina. Suosittujen keskustelupalstojen ympärille muodostui myös useita verkkoyhteisöjä. Ennen näitä keskustelupalstoja oli voimissaan BBS- järjestelmät, purkit, joissa yhtenä tärkeänä asiana oli tiedostojen jakamisen lisäksi erilaiset keskustelualueet ja niiden ympärille muodostuikin pysyvämpiä yhteisöjä. Keskustelupalstoille muodostui myös pian omia sääntöjä ja ohjeita, sillä verkko yhdisti sellaisia ihmisiä, jotka eivät muuten olisi keskustelleet, joten säännöt koettiin tarpeelliseksi. (Pönkä 2014, 20–21.)

Suomen kielitoimiston sanakirja määrittelee keskustelupalstan olevan internetsivusto tai sen osa tai palvelu, jossa voi keskustella eri aiheista (Kotimaisten kielten keskus). Keskustelupalstojen toiminta perustuu käyttäjien vuorovaikutukseen ja keskusteluihin, sisältäen myös ohipuhumiset ja tahalliset tai tahattomat loukkaukset. Palstoilla voidaan käsitellä yleisiä ja yhteiskunnallisia asioita, mutta keskustelu voidaan aloittaa myös yksilön henkilökohtaisista tarpeista. Jotkut keskustelupalstoista vaativat rekisteröitymisen, mutta yleisesti keskustelupalstoilla käyty keskustelu tapahtuu nimettömänä tai nimimerkin suojissa anonyymisti. Joillain keskustelupalstoilla on mahdollista luoda myös itselleen käyttäjäprofiili. Keskustelupalstoja käytettiin ja käytetään myös tietynlaiseen viestintään kuluttaja-aktiivismin ja tietoisuuden jakamisessa, mutta yhtälailla myös kulutusvastarinnan tuomisessa julki. (Suominen2 2014, 41–42.)

Nykyajan näkökulmasta mietittynä keskustelupalstoja voidaan pitää sosiaalisen median pioneereina sillä monen suosituksen keskustelupalstan ympärille muodostui tiivis yhteisö, melkeinpä tiiviimpi kuin nykyisten yhteisöpalvelujen tarjoamat yhteisöt. Keskustelupalstat ovat säilyttäneet asemansa uusien verkkopalvelujen ohella ja erilaisia keskustelupalstoja on internetissä lukuisia. Pitkään käytössä olleet ja edelleen toimivat keskustelufoorumit suomi24.fi ja vauva.fi ovat merkittävässä roolissa keskustelupalstoista puhuttaessa. Suomi24 on Suomen suurin keskustelufoorumi, jossa on vuoden 2013 marraskuussa ollut miltei kaksi miljoonaa kuukausittaista käyttäjää. Palvelu on avattu vuonna 1998 ja vuonna 2013 palvelun eri keskusteluihin on tullut yli kuusi miljoona viestiä, joista suurin osa on ollut nimettömiä. Suomi24 tarjoaa keskustelupalstojensa lisäksi myös muita palveluja kuten käytettyjen tavaroiden myyntisivustoa, sähköpostipalvelua, uutisia ja treffipalvelua. Myös vauva.fi keskustelupalsta on perustettu vuonna 1998 ja vuoden 2014 arvion mukaan sillä on yli miljoona kuukausittaista käyttäjää. Keskustelupalstan aiheet liittyvät perheeseen, lapsiin ja vapaa-aikaan. (Pönkä 2014, 141–143, 44.)

Nimettömyys

Monilla keskustelupalstoilla kirjoittaminen ja kommentointi tapahtuu anonyymisti, joko nimettömänä tai nimimerkin takaa. Internetissä julkaisemisen hallitsemattomuus on pitkään mahdollistanut sen, että nimettömänä esiintyminen ja julkaiseminen on mahdollista. Internetissä on mahdollista esiintyä millaisena tahansa ja monesti myös omien henkilökohtaisten tietojen julkaisemisesta on varoitettu. Omalla nimellä esiintymistä on kuitenkin vaadittu myös internetissä ja jotkut toteavatkin, että omalla nimellä aloitettu keskustelu on uskottavampaa. Keskustelupalstoilla nimettömänä tai nimimerkillä julkaistaan myös vihapuhetta, kuten äärioikeistolaisia kommentteja ja henkilökohtaisiin loukkauksiin tähtääviä kommentteja. (Purokuru 2014, 161, 167–170.) Luotettavuus on tärkeä osa verkkoviestintää, eikä pelkästään tekniikan luotettavuus vaan myös sisältöjen tuottajat ja itse sisällöt ovat joutuneet tarkastelun alle. Sosiaalisessa mediassa väärinkäyttöä on ilmennyt muun muassa tekaistujen profiilien muodossa ja viharyhmien perustamisena, mutta houkutus viestintävälineen rajojen testaamiseen on suuri. (Turtiainen 2014, 211.)

Robert Arpo puhuikin väitöskirjatutkimuksessaan trolli –ilmiöstä, jossa tarkoituksena on provosoimalla saada palstan keskustelijoissa aikaan tunnekuohuja. ”Trollaamista” tapahtuu useilla keskustelupalstoilla ja se koetaankin vaaraksi toiminnalle. Koska keskustelupalstoilla on myös

kirjoittamattomia sääntöjä ja tapoja, voi ”trollaus” vaikuttaa keskusteluryhmän vuorovaikutukseen. (Arpo 2005, 166–167.) Myös Pönkä puhuu teoksessaan ”trolleista” ja ”trollauksesta”. Hänen mukaansa jo yksittäinen viesti voi olla trolli, mutta jos trollilla kuvataan yksilön verkossa käyttäytymistä, on kyseessä silloin todellinen provosoiija ja ärsyttävä. Hänen mukaansa Trollien päämääränä on pyrkiä etsimään keskustelijoiden herkkiä aiheita ja provoisoida kommentteillaan. Provosoituminen näistä kommentteista tuo trollaajalle juuri sen mitä hän kaipasikin. Pahimmillaan trollaus voi yltyä yksittäisen käyttäjän vainoamiseen asti.(Pönkä 2014, 181.) Keskustelupalstoilla anonyymius tuo turvaa tällaisille trollaajille, joten varsinaisen kiinni jäämisen riski on pieni.

5. Tutkimuksen toteutus

5.1 Tutkimuskysymykset

1. Millaisia erilaisia liikuntamuotoja tarkastelun kohteena olevissa keskustelupalstojen keskusteluissa ilmenee?
 - Millaiset liikuntamuodot nousevat keskusteluissa eniten esiin?
2. Millaisia asenteita ja näkemyksiä keskusteluiden kommentteista välittyy, koskien erityistä tukea tarvitsevia lapsia harrastusryhmissä?

5.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutetaan kvalitatiivisena, eli laadullisena tutkimuksena. Kvalitatiivinen tutkimusote nähdään induktiivisena, eli se etenee yksittäisistä havainnoista kohti suurempaa kokonaisuutta. Näin ollen empiriasta nousevat havainnot ovat keskeisessä osassa kvalitatiivisessa tutkimuksessa ja tutkija nostaakin empiriasta esiin merkityksellisiä asioita ja muodostaa niistä suurempia kokonaisuuksia. Tutkija myös seuloo tutkimuskysymysten kannalta merkittävimmät havainnot ja kategorisoi ne yhdistämällä teoreettisen näkökulman aineistosta nouseviin havaintoihin. (Sajavaara 2005, 247-248.) Laadullista tutkimusta käytetään usein tutkittaessa ihmisiä, sillä tutkimuksen kannalta oleelliset merkitykset ilmenevät usein kulttuurissa, toiminnassa ja kokemuksissa, eli siinä ympäristössä jossa yksilön nähdään olevan, elämismailmassa (Varto 2005, 13-14). Koska tutkimuksessani keskitytään ihmisten ja heidän kokemuksiansa, näkemyksiensä ja toimintansa tutkimiseen, on kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä valintana loogisin.

Tutkimuksessa käytetään hyväksi myös kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmiä taulukoiden ja kuvioiden muodossa. Hirsjärven (2005) mukaan käyttämällä kvantitatiivisesta tutkimuksista tuttuja laskennallisia tekniikoita voidaan saada hajanaisestakin aineistojoukkosta laajempia tutkimustuloksia (Hirsjärvi 2005, 128). Kvalitatiivinen tutkimus sisältää lukuisia eri menetelmiä aineistonkeruuseen ja sen analysointiin, mutta yhteistä kaikelle on elämismaailman tutkiminen ja merkityksiin keskittyminen, jotka ilmenevät moninaisin eri tavoin. Kvantitatiivisia metodeja voidaan käyttää yhdessä kvalitatiivisten metodien kanssa ja päinvastoin. Ajatuksena on siis käyttää laadullisessa tutkimuksessa rinnakkain kvantitatiiviselle tutkimukselle tyypillisiä metodeja, jotta aineistosta saataisiin esiin erityyppistä tietoa. Tällaista voidaan kutsua triangulaatioksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, 1.2.)

Tutkimuksessani on piirteitä fenomenografisesta tutkimuksesta, sekä diskurssianalyysistä. Fenomenografiassa tutkitaan fenomenaalista, eli sitä miten yksilöllä maailmaa ilmenee käsityksissä ja kokemansa kautta ja miten näistä kokemuksista muodostuu käsitys. Tarkoituksena oli siis tutkia ”maailmaa niin kuin se havaitaan”. (Kakkori & Huttunen 2010, 9-10.) Tervakari toteaa artikkelissaan (2005, 3), että fenomenografia on kiinnostunut siitä miten yksilöt havaitsevat, ymmärtävät ja tulkitsevat asioita ja miten he muodostavat niistä käsityksen ja millaisia ajatusrakenteita niistä muodostuu. Lisäksi fenomenografia on kiinnostunut siitä, miten yksilöt ymmärtävät asioita. Viime aikoina fenomenografisessa tutkimuksessa on kiinnostuttu enenevässä määrin kokemuksen tutkimuksesta, jolloin tutkimuskohteina ovat olleet tavat, joilla koetaan jokin asia tai ilmiö ja se miten nuo tavat eroavat toisistaan. (Tervakari 2005, 3.)

Pirkko Anttilan (1998) artikkelissa selvitetään fenomenografian taustoja. Fenomenografian taustalla vaikuttaa kongitiivipsykologia, sekä hahmopsykologia, joissa ajatellaan, että kokonaisuus on jotain enemmän kuin vain osiensa summa. Sillä yksilöillä on taipumus käsitellä informaatio siten, että se muodostaa käsityksen. Anttilan mukaan fenomenografiassa nojauudutaan empiiriseen aineistoon ja tehdään päätelmiä siitä, sekä kuvauksia aineistosta. Tavoitteena on pyrkiä tarkastelemaan yksilön käsityksiä maailman ilmiöistä, sillä käsitykset maailmasta rakentuvat yksilön tietoisuudessa eri tavoin ja ovat yksilöllisiä ja tutkimuksella voidaankin selvittää näiden käsitysten laadullisia eroja. (Anttila 1998, 9.2.7.) Fenomenografiaa käytetään erityisesti kasvatustieteellisissä tutkimuksissa ja lähtökohtana on, että tutkittavilla on tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä hyvinkin erilainen käsitys. Tutkimuksessa voidaan luoda Martonin mallin mukaan kuvauskategorioita, joilla tutkittua tietoa

voidaan syventää. Yleensä fenomenografisessa tutkimuksessa aineistot ovat laadullisia. (Rissanen 2006, 5.1.)

Ilmonen (2007) näkee diskurssianalyysin väljänä teoreettisena ja metodologisena viitekehyksenä. Hänen mukaansa diskurssianalyysi pitää sisällään laajan kirjon erilaisia yksittäisiä tutkimusmetodeja ja tutkimustekniikoita, joiden käyttö riippuu tutkimuksen tavoitteista ja tutkimusongelmista. Yhteistä näille kaikille on kuitenkin kiinnostus teksteihin, olkoon ne sitten puhuttuja tai kirjoitettuja. Yksilölliset puheet ja tekstit, sekä niiden sisällään pitämät merkitykset kootaan osaksi isompaa tai yleisempää diskurssia, joiden avulla sosiaalista todellisuutta tuotetaan ja luodaan jollakin tietyllä sosiaalisella alueella. Tällä tavoin yksilö liittyy osaksi jotain tiettyä yhteisöä tai useampia yhteisöjä. (Ilmonen 2007, 126–127.) Diskurssianalyysillä voidaan tutkia tekstiä ja puhetta tai kielenkäyttöä erilaisista näkökulmista. Erona narratologieihin, jotka tutkivat kertomuksista sitä, mitä kerrotaan, eroavat diskurssianalyysin tekijät siinä, että he tutkivat, miten asia kerrotaan. Diskurssilla tarkoitetaan esitystapaa, eli kerrontaa. Diskurssianalyysia käytetään valmiiden tekstien tutkimuksessa, mutta sen avulla voidaan tutkia myös erilaisissa vuorovaikutustilanteissa esiin nousevaa puhetta, myös mainoksia, oppikirjoja, julkisia asiakirjoja ja haastatteluja voidaan tutkia diskurssianalyysin avulla. Ydinasiiana on, että puhe tai teksti tapahtuu tietyssä ajassa tai paikassa ja puhe tai tekstit nähdään sosiaalisen vuorovaikutuksen muotona. (Metsämuuronen 2008, 33–34.)

Diskursseja tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa konteksteissa, eikä tätä nähdä analyysiä tehdessä harmillisena häiriötekijänä, vaan sitä pidetään diskursiiviseen maailmaan kuuluvana elementtinä, jonka ajatellaan myös rikastuttavan aineiston analyysia. Yleisesti tällä kontekstin huomioimisella voidaan tarkoittaa sitä, että analysoitava teksti, puhe tai toiminta on tarkasteltavissa tietyssä tilanteessa, eli on riippuvainen ajasta, paikasta ja julkaisemispaikasta. (Jokinen, Juhila & Suoninen 1993, 29–30.) Koska fenomenografia tai diskurssianalyysi yksistään ei olisi tuottanut kaikkea tutkimuskysymysteni kannalta oleellista tietoa, päädyin yhdistelemään näitä kahta metodologiaa saadakseni aineistostani tarpeellisen informaation ilmi. Tutkimustehtävieni kannalta oli tarpeellista tarkastella tekstiä itsessään ja sen sisältämää informaatiota, mutta myös käsityksiä, joita tekstissä ilmenee. Koen näiden kahden tutkimusmenetelmän yhdistämisen olleen aineistoni ja tutkimukseni kannalta hyödyllistä, jotta tutkimustehtäviini vastaaminen onnistui kokonaisvaltaisemmin.

5.3 Aineiston keruu ja analysointi

Tutkimus toteutettiin käyttäen hyödyksi valmista aineistoa. Aineisto muodostui internetin eri keskustelupalstojen keskusteluista, jotka koskivat erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastamista. Keskusteluketjuja on vuosilta 2005–2013 yhteensä yhdeksän ja ne ovat peräisin vauva.fi, suomi24.fi ja kaksplus.fi sivustojen keskusteluista. Keskusteluketjujen aikaväli laskettiin kunkin keskustelun aloituskommentin mukaan. Kommentteja keskusteluissa oli yhteensä 205, johon laskettiin mukaan myös keskusteluiden aloituskommentit. Tutkimuksessa käytettiin hyväksi teemoittelua ja luokittelua, jossa kerätään yhden yläkäsitteen alle keskusteluja ja kommentteja, joissa tulee ilmi samaan aihepiiriin liittyviä seikkoja. Pääteemojen, eli yläkäsitteiden alle luotiin alateemoja, eli alakäsitteitä, joiden tehtävänä on helpottaa laajan aineiston analyysiä. (Saaranen- Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Kun kommenttien määrästä poistettiin keskusteluiden aloittajien kommentit, muodostui määräksi yhteensä 163. Näissäkin kommentteissa mukana oli tutkimuskysymysteni kannalta tarpeettomia kommentteja, joten päädyin rajaamaan nämä kommentit pois aineistostani, jotta voisin keskittyä paremmin tutkimuskysymysteni kannalta oleellisiin kommentteihin. Kuten Kiviniemi toteaa artikkelissaan Laadullinen tutkimus prosessina (2007, 73), on laadullisessa tutkimuksessa tarpeellista korostaa rajaamista tutkimusasetelmien kannalta tarkoituksenmukaisiin asioihin, sillä kaikkea sitä aineistoa, mitä tutkimuksen edetessä on kerännyt, ei tarvitse sisällyttää lopulliseen raporttiin (Kiviniemi 2007, 73). Näin ollen erilaisten teemojen alle sijoitin yhteensä 144 eri kommenttia. Nämä luokittelin vielä tarkemmin erilaisten alaotsikoiden alle, jotka kuvasivat kommentin sisältöä. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen kohdalla poimin eri keskusteluiden kommentteista eri liikuntamuodot, jotka sijoitin sitten erilaisten teemojen, eli yläkäsitteiden alle. Samalla tarkastelin, montako mainintaa kukin liikuntamuoto sai ja näin sain selville erilaisten liikuntamuotojen mainintojen määrän yksittäistasolla. Sijoittaessani liikuntamuotoja erilaisten yläkäsitteiden alle, pääsin myös mainintojen perusteella tarkastelemaan, mitkä liikuntamuodot nousivat mainintojen perusteella eniten esiin eri keskusteluiden kommentteissa.

5.4 Tutkimuksen eettiset kysymykset

Tutkimusta tehdessä pyritään objektiivisuuteen, niin kielellisissä kuin menetelmällisissä valinnoissa. Subjekti, eli tässä tapauksessa tutkija on mukana koko tutkimuksen teon ajan ja tutkimuksesta kirjoittaessaan, joten objektiivisuus saattaa olla hankalaa. Tulosten tulkinnassa, sekä tutkimustehtävän asettamisessa on aina kuitenkin mukana tutkijan näkökulma ja näkemykset. Tutkijan tulisikin huomioida se, ettei lukijan huomio kiinnity tarpeettomasti tutkijan persoonaan, vaan huomio pysyisi itse asiassa, eli tutkimuksessa ja sen tuloksissa. (Sajavaara 2005b, 280–281.) Tutkimuksen validiutta voidaan tarkentaa myös käyttämällä useita menetelmiä tutkimusta tehdessä. Menetelmien tai metodologioiden triangulaatio tarkoittaa useiden menetelmien rinnakkaista käyttöä samassa tutkimuksessa. (Hirsjärvi 2005, 217.) Omassa tutkimuksessani hyödynnän useaa menetelmää, fenomenografiaa ja diskurssianalyysia, sekä määrällisiä menetelmiä, jotta aineistostani nousisi esiin tutkimustehtävieni kannalta oleellisin tieto mahdollisimman kokonaisvaltaisesti.

Aineistoni muodostuu valmiista aineistosta, eli kokoamalla eri keskustelupalstoilla käytyjä keskusteluita, jotka liittyivät erityistä tukea tarvitsevien lasten liikunnalliseen harrastamiseen. Ja kuten Hirsjärvi (2005b, 178) toteaa, on valmiisiin aineistoihin aina suhtauduttava kriittisesti (Hirsjärvi 2005b, 178). Keskustelupalstoilla kommentointi tapahtuu nimimerkin takaa tai nimettömänä, jolloin todellinen henkilö kommentin takana ei tule näkyväksi. Nimettömyyden tuomiin haasteisiin ja hyötyihin kiinnitin huomiota myös teoreettisessa viitekehyksessäni eri lähdeostosten pohjalta. Aineistoni keskusteluketjut ovat julkisia, kaikille avoimia, joille kaikilla internetin käyttäjillä on vapaa pääsy ja mahdollisuus sekä lukea, että kommentoida eri keskusteluissa. Lisäksi aineistossa on mukana myös keskusteluja useiden vuosien takaa ja kommentteja eri keskusteluissa oli yhteensä yli kaksisataa. Kaikkien näiden kommentoijien löytämien vuosienkin jälkeen ja nimimerkkien takaa olisi muodostunut mahdottomaksi.

Nikunen (2008) puhuu myös tunteiden vaikutuksesta tutkimuksen teossa, sillä tavoitteellisena toimintana tutkimus pitää aina sisällään tunteita, eli emotioita. Aineisto saattaa herättää tunteita ja niitä voikin hyödyntää tutkimusta tehdessä ja pohtia niiden merkitystä ja herättämiä kysymyksiä. (Nikunen 2008, 156–157.) Metsämuuronen (2006) toteaa, että tutkijan omat käsitykset siitä, mitä hän pitää todellisuutena ja näin myös tutkittavana asiana, vaikuttavat epäilemättä siihen, millaisia tuloksia tutkija saa. Tutkijan oma maailmankuva vaikuttaa siihen, millaisena tutkija maailman näkee, millaisia menetelmiä tutkija käyttää ja loppujen lopuksi siihen, millaisia tuloksia hän saa tutkimuksestaan.

Metsämuuronen lisääkin, että täydellisen objektiivisuuden vaatimus laadullisessa tutkimuksessa ja usealla tieteenalalla on lähinnä ihanne ja tavoite johon pyritään. (Metsämuuronen 2006, 275.) Tutkimusta tehdessäni olen pyrkinyt objektiivisuuteen valinnoissani ja aineiston tarkastelussa, mutta kuten yllä olevassa Metsämuuronen toteamuksessa sanotaan, on täydellinen objektiivisuus laadullisessa tutkimuksessa haasteellista.

6. Tulokset

Aineiston analyysissä tein teemoittelua ja muodostin yläkäsitteitä, joiden avulla järjestelin kommentit tiettyjen luokkien, eli alakäsitteiden alle, riippuen niiden sisällöstä ja esitystavasta. Myös liikuntamuotojen kohdalla luokittelu isompien yläotsikoiden ja siitä jälleen tarkempien alaotsikoiden alle oli tarpeen, sillä erilaisia liikuntamuotoja nousi keskusteluissa esiin useita ja osa niistä oli kovin samankaltaisia keskenään. Tällä luokittelulla pyrin selventämään aineistosta esiin nousseita tuloksia omien tutkimuskysymyksieni kannalta oleellimmaksi esiintuomiseksi.

Monesta keskustelusta ja niiden aloittajista, sekä aloituksista kävi ilmi, että keskustelupalstalta toivotaan vertaistukea samanlaisessa tilanteessa olevilta henkilöiltä, mutta myös konkreettisia vinkkejä ja apukeinoja erilaisiin tilanteisiin. Myös keskusteluissa kommentoineet, jotka eivät olleet keskustelua aloittaneet, kiittivät saamistaan vinkeistä ja avusta, joten keskusteluista saattaa löytää vertaistukea ja vinkkejä, vaikka itse ei keskustelua aloittaisikaan. Kuten jo teoreettisessa viitekehysessäkin mainittiin, on keskustelupalstoilla yleensä omat sääntönsä keskustelulle ja mukana on hyvin erilaisia keskustelijoita ajatuksineen ja kommentteineen. Keskustelijoiden joukossa on myös sellaisia, jotka tarkoituksella haluavat provosoida ja saada aikaan voimakkaita tunnereaktioita keskustelijoissa. Tällaisiakin kommentteja keskusteluissa oli havaittavissa, tosin jotkin kommentteista olivat suorastaan vihamielisiä ja loukkaavia monia eri vähemmistöryhmiä kohtaan.

Millaisia liikuntamuotoja keskusteluista nousi esiin?

Tutkimukseni yhtenä tehtävänä oli selvittää millaisia liikuntamuotoja keskustelijat suosittelivat ja ehdottavat erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille. Tutkimuksessani keskityin nimenomaan vapaa-ajan harrastuksiin ja näistä vielä erityisesti erilaisiin liikuntamuotoihin. Keskusteluissa oli kommentteja myös muunlaisista vapaa-ajan harrastuksista, kuten jonkin instrumentin soittamisesta

tai erilaisista kerhoista, esimerkkinä tästä 4H- kerho. Rajasin kuitenkin tällaiset kommentit pois aineistostani, sillä ne eivät tarjonneet tutkimuskysymykseni kannalta tarpeellista informaatiota.

Useassa keskustelussa nousi esiin erityisryhmille suunnatut liikuntaryhmät ja nimenomaan erityistä tukea tarvitseville lapsille suunnatut liikunta- ja harrasteryhmät. Monet keskusteluihin kommentoineista suosittelivat tämän kaltaisia ryhmiä, joko oman kokemuksen tai muiden syiden pohjalta.

”Itä-Helsingissä on ainakin jalkapallojoukkue, jossa on erilaisia diagnoosin saaneita lapsia.” (Keskustelu 1)

”Selvitä löytyykö paikkakunnaltasi erityislasten omia liikuntajuttuja.” (Keskustelu 3)

Kommenteissa oli myös suoria linkkejä eri järjestöjen sivuille, jotka tarjoavat kyseisiä palveluita lapsille ja nuorille. Myös jotkin lajiliitot tarjoavat erityistä tukea tarvitseville lapsille omia liikunta- ja harrasteryhmiä. Monella keskusteluihin kommentoineista oli omia positiivisia kokemuksia tällaisista harrasteryhmistä ja tällaiset kommentoijat osasivatkin suositella juuri jonkin tietyn lajiliiton tai järjestön harrasteryhmiä.

”Minun pojalla on Asperger –syndrooma ja samalla lailla tökkäsi kakki harrastaminen, kunnes löytyi as –lapsille oma sählyryhmä.” (Keskustelu 7)

”Oma lapseni, as, kävi erityisjudossa.” (Keskustelu 9)

Kritiikkiä tällaisista erityistä tukea tarvitsevien lasten harrasteryhmistä nousi esiin siinä, että kyseiset palvelut ovat keskustelijoiden näkemyksen ja kokemuksen mukaan keskittyneet suuriin kaupunkeihin, kuten pääkaupunkiseudulle. Pienemmillä paikkakunnilla tarjontaa tällaisista ryhmistä ei keskustelijoiden mukaan juurikaan ollut. Keskusteluissa nousi esiin myös, että erityistä tukea tarvitsevien lasten harrasteryhmään on vaikeaa päästä ilman näkyvää vammaa. Esimerkiksi tarkkaavaisuus- ja ylivilkkaushäiriö – diagnoosi ei välttämättä auta pääsemään tällaiseen ryhmään, vaan kommentoijat kokivat, että ryhmät on suunnattu enemmän aisti- tai liikuntarajoitteisille lapsille

ja nuorille. Keskustelijat myös kokivat, että tällaiset ryhmät täyttyvät nopeasti, eikä kaikille halukkaille riittä paikkoja. Pääosin erityistä tukea tarvitseville lapsille suunnatut liikuntaryhmät saivat kommentoijilta positiivisia kommentteja.

Erilaisia liikuntamuotoja keskusteluissa nousi esiin yhteensä 44, joista 34 mainittiin eri kommentteissa useammin kuin kerran. Erityistä tukea tarvitseville lapsille, kuten aisti- tai liikuntarajoitteiselle tai AD/HD –lapselle keskusteluissa suositeltiin enemmän yksilölajeja kuin joukkuelajeja. Myös sellaiset lajit, joissa suoritetaan yksilönä, mutta treenataan yhdessä, saivat kommentoijilta suosituksia. Kommenteissa oli mukana myös omia kokemuksia joidenkin lajien sopivuudesta, mutta myös pelkkiä lajiesityksiä ilman perusteluja tai kertomusta omista kokemuksista. Tarkasteltaessa pelkästään yksittäisiä liikuntamuotoja, yksilölajeista eniten mainintoja sai uinti (31 mainintaa) ja joukkuelajeista eniten mainintoja taas sai jääkiekko (5 mainintaa).

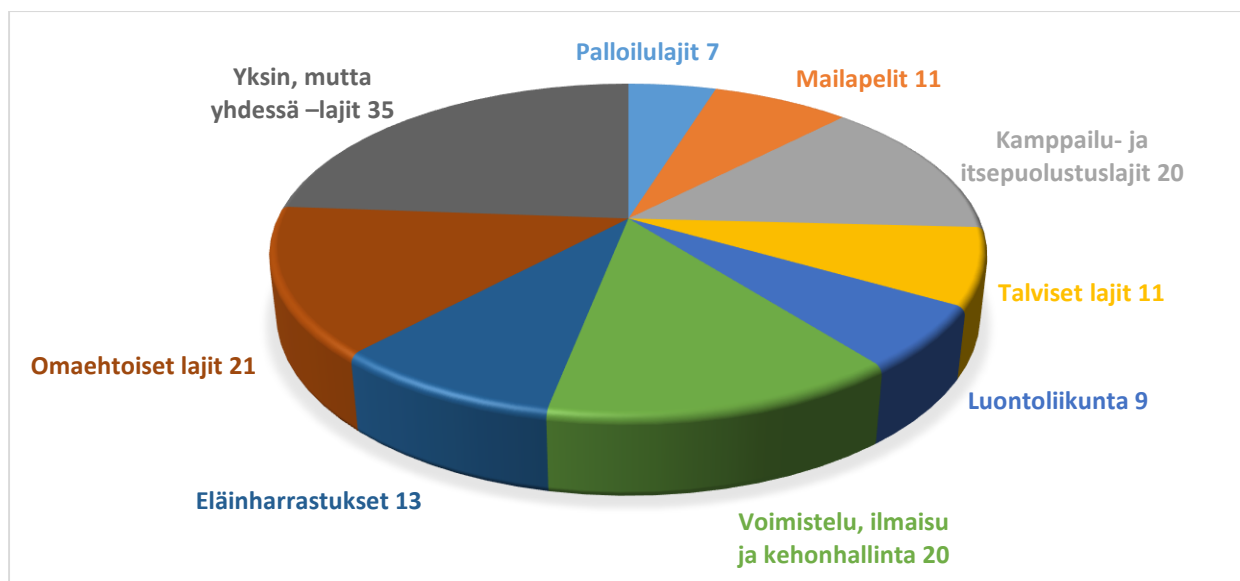
Keskusteluissa esiinnousseista liikuntamuodoista muodostin yhdeksän eri kategorian, joihin luokittelin eri liikuntamuodot. Jotkin keskusteluissa mainituista liikuntamuodoista olisivat sopineet useammankin luokituksen alle, mutta päädyin luokittamaan ne mielestäni eniten liikuntamuotoa kuvaavan kategorian alle. Luokittelin liikuntamuodot seuraavasti: Palloilulajit, mailapelit, kamppailu- ja itsepuolustuslajit, talviset lajit, luontoliikunta, voimistelu, ilmaisu ja kehonhallinta, eläinharrastukset, omaehtoiset lajit, sekä lisäksi yksin, mutta yhdessä harrastettaviin lajit. Palloilulajien alle kuuluvat muun muassa koripallo ja jalkapallo, mailapeleihin taas kuuluivat esimerkiksi jääkiekko ja salibandy. Kamppailu- ja itsepuolustuslajeihin luokittelin esimerkiksi judon, nassikkapainin ja miekkailun. Talvisiin lajeihin katsoin luokittuvan muun muassa hiihdon, luistelun ja laskettelun, kun taas luontoliikunnaksi luokittelin esimerkiksi suunnistuksen ja partion. Voimistelu, ilmaisu ja kehonhallinta –luokka sisältää muun muassa telinevoimistelun, tanssin, sirkuksen ja temppujumpan. Eläinharrastuksissa tarvitaan harrastusseuraksi jokin eläin ja tällaisia olivat muun muassa ratsastus ja agility koiran kanssa. Omaehtoisiin lajeihin luokittelin sellaiset liikuntamuodot, joilla ei varsinaisesti ole omaa lajiliittoa tai omaa seuraa, mutta ne ovat kuitenkin suosittuja harrastuksia niin yksin kuin yhdessä. Tällaisia liikuntamuotoja olivat esimerkiksi parkour, skeittaus, kiipeily ja frisbeegolf. Yksin, mutta yhdessä harrastettaviin lajeihin luokittelin sellaiset liikuntamuodot, joissa varsinainen liikuntasuoritus tehdään yksin, mutta harrastuksen harjoitteleminen tapahtuu ryhmässä, kuten uinnissa ja yleisurheilussa. Tähän ryhmään olisi sopinut moni muukin keskusteluissa esiin noussut liikuntamuoto, mutta päädyin sijoittamaan ne mielestäni paremmin liikuntamuotoa kuvaavan kategorian alle.

Taulukko 1. Pääotsikoiden alle sijoitetut keskusteluissa esiin nousseet liikuntamuodot.

Palloilulajit	Mailapelit	Kamppailu- ja itsepuolustuslajit	Talviset lajit	Luontoliikunta
koripallo	jääkiekko	aikido	luistelu	suunnistus
jalkapallo	salibandy	nassikkapaini	laskettelu	partio
tennis	golf	kamp.lajit	hiihto	retkipatikointi
		judo	curling	
		miekkailu		
		taekwondo		
		ammunta		
Voimistelu, ilmaisu ja kehonhallinta	Eläinharrastukset	Omaehtoiset lajit	Yksin, mutta yhdessä –lajit	
tempputumppa/-koulu	ratsastus	kiipeily	uinti	
jumppa	koira&agility	kuntosali	yleisurheilu	
telinevoimistelu		pyöräily		
jooga/pilates		frisbeegolf		
tanssi		keilaus		
sirkus		skeittaus		
		rullaluistelu		
		parkour		

Palloilulajien alle sijoitin yhteensä kolme eri liikuntamuotoa ja palloilulajit saivat yhteensä seitsemän mainintaa eri kommentteissa. Kaikki palloilulajeista olivat joukkuelajeiksi lukeutuvia liikuntamuotoja. Mailapeli – luokitukseen sijoitin kolme eri liikuntamuotoa ja ne saivat yhteensä yksitoista mainintaa eri kommentteissa. Myös mailapeleissä kaikki liikuntamuodot yhtä lukuun ottamatta olivat joukkuelajeiksi katsottuja liikuntamuotoja. Kamppailu- ja itsepuolustuslajeihin sijoitin yhteensä seitsemän eri liikuntamuotoa ja ne saivat yhteensä 20 mainintaa eri kommentteissa. Kamppailu- ja itsepuolustuslajeissa oli mukana myös sellaisia lajeja joiden perustaitoja voi harjoitella itsenäisesti, mutta varsinainen suoritus tapahtuu parin kanssa tai ryhmässä. Talviset lajit –luokituksen alle sijoitin neljä eri liikuntamuotoa ja ne saivat yhteensä 11 mainintaa eri kommentteissa. Talvisissa lajeissa oli mukana niin yksilö- kuin joukkuelajeiksin luokiteltuja liikuntamuotoja, lisäksi joukossa oli sellaisia liikuntamuotoja, joita voidaan harjoitella ryhmässä, mutta varsinainen suoritus tapahtuu yksilötasolla. Luontoliikunta –luokitukseen sijoitin kolme eri liikuntamuotoa, joista kaksi olivat yksilölajeiksi ajateltuja liikuntamuotoja, mutta luokituksen alle sijoittamassani partiossa taas toimitaan ryhmässä. Voimistelu, ilmaisu ja kehonhallinta on luokituksista moninaisin, sillä se sisältää

sellaisia liikuntamuotoja, jotka kaikki ovat omalla tavallaan ilmaisullisia, mutta eroavat kuitenkin liikuntamuotoina paljon toisistaan. Tähän luokkaan sijoitin seitsemän eri liikuntamuotoa ja ne saivat yhteensä kaksikymmentä mainintaa eri kommentteissa. Eläinharrastuksia tuli aineistosta esiin ainoastaan kaksi eri muotoa, eli ratsastus ja agility, joten molemmat on sijoitettu tämän luokituksen alle. Yhteensä nämä kaksi saivat mainintoja eri kommentteissa kolmesta kappaletta. Luokkana omaehtoiset lajit on suurin luokka liikuntamuotojen määrässä, sillä se sisältää yhteensä kahdeksan eri liikuntamuotoa. Eri kommentteissa nämä saivat yhteensä kaksikymmentäyksi mainintaa ja näin ollen tämä luokka keräsi toiseksi eniten mainintoja eri liikuntamuodoista. Yksin, mutta yhdessä – lajit, mutta yhdessä harrastettavat liikuntamuodot – luokituksen alle sijoitin kaksi lajia, eli uinnin ja telinevoimistelun. Yhteensä nämä kaksi liikuntamuotoa saivat kolmekymmentäviisi mainintaa eri kommentteissa, joten tämä luokitus keräsi eniten mainintoja eri kommentteista.



Kuvio 1. Eri kategorioiden saamat maininnat yhteensä.

Eniten mainintoja saanut liikuntamuoto palloilulajeista oli jalkapallo ja keskustelijoiden kommenteissa oli myös vinkkejä erityistä tukea tarvitseville lapsille suunnatuista omista jalkapallokouluista ja joukkueista. Mailapeleissä eniten mainintoja saanut liikuntamuoto oli jääkiekko ja kamppailu- ja itsepuolustuslajeissa eniten mainintoja oli judosta. Useassa kommentissa oli myös kerrottu erityistä tukea tarvitseville lapsille suunnatuista judoryhmistä ja oman kokemuksen pohjalta myös kommentoitu liikuntamuodon sopivuutta eritasoisille lapsille.

”Kamppailulajeissa on monella paikkakunnalla sovellettuja ryhmiä.” (Keskustelu 4)

Talvisissa lajeissa eniten mainintoja sai laskettelu, jonka kommenttien perusteella nähtiin sopivan avustetusti myös liikuntarajoitteisille lapsille. Luontoliikunnassa eniten mainintoja saivat retkipatikointi ja suunnistus. Eniten mainintoja saaneet liikuntamuodot voimistelu, ilmaisu ja kehonhallinta – luokituksesta olivat telinevoimistelu ja temppukoulu, jotka saivat yhtä monta mainintaa kumpikin. Eläinharrastuksista eniten mainintoja sai ratsastus ja keskusteluiden kommenttien perusteella sen nähtiin sopivan monelle lapselle ja nuorelle tuen tasosta riippumatta. Kommenteissa nousi esiin myös ratsastuksen hyödyt terapiamuotona. Omaehtoisista lajeista eniten mainintoja saanut liikuntamuoto oli parkour, jonka harrastaminen kommenteissa nähtiin matalan kynnyksen liikuntamuotona ja välineettömyytensä vuoksi monelle lapselle ja nuorelle sopivana liikuntamuotona. Yksin, mutta yhdessä harrastettavista liikuntamuodoista eniten mainintoja sai uinti. Tämä liikuntamuoto keräsi myös kaikista liikuntamuodoista eniten mainintoja. Myös uinnin kohdalla kommenteissa ilmeni vinkkejä erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille suunnattuihin uinnin harrasteryhmiin. Keskusteluiden kommenteista ilmeni myös, että liikuntamuotona uinnin nähdään sopivan hyvin monelle lapselle ja nuorelle, sillä vesi koettiin rauhoittavana ja liikkumisen virheet anteeksi antavana elementtinä.

”Vantaalla on esim. erityisryhmien uintia.” (Keskustelu 6)

”Uiminen kuulostaa minustakin hyvältä idealta, Vesi rauhoittelee ja kannattelee.” (Keskustelu 6)

Kuten aiemmasta on käynyt ilmi, suosittelivat eri keskusteluissa kommentoineet keskustelijat erityistä tukea tarvitseville lapsille sellaisia liikuntamuotoja, joissa suoritus tapahtuu yksilötasolla. Mukana kuitenkin oli paljon sellaisia liikuntamuotoja, joissa harjoittelu tapahtuu ryhmässä, mutta varsinainen suoritus on yksilötasolla.

”Siis kuten vaikka hiihto tai yleisurheilu, joita kyllä treenataan ryhmissä, mutta jokainen tekee oman suorituksensa kuitenkin yksilönä.” (Keskustelu 1)

Perusteluina kommentoijat käyttivät muun muassa sitä, että lapsi tai nuori kilpailee vain itseään vastaan, jolloin vertailua niin sanottuihin tavallisiin lapsiin on vähemmän ja lapselle tärkeitä onnistumisenkokemuksia olisi mahdollista saada näin enemmän, myös keskittymisen haasteet harrasteryhmässä ja toisten lasten harrastusmahdollisuuksien vaikeutuminen olivat osassa kommenteissa perusteluna tällaisten yksilölajien suosittelulle. Neljästäkymmenestä keskusteluiden kommenteista esiin tulleesta liikuntamuodosta valtaosa oli tällaisia yksilölajeiksi ajateltavia liikuntamuotoja.

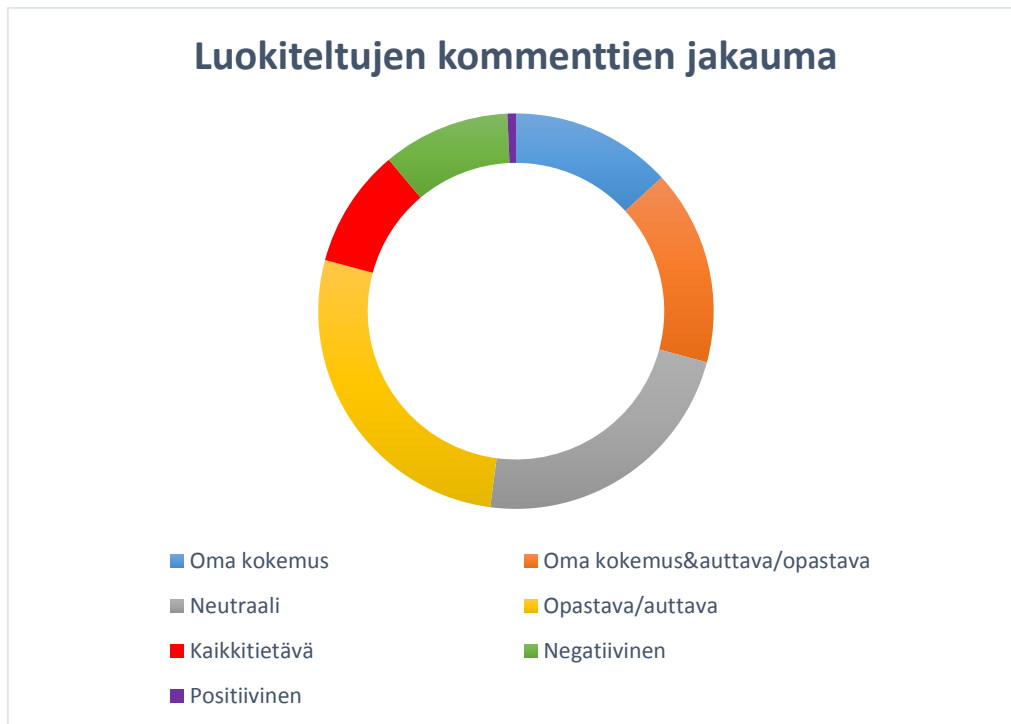


Kuvio 2. Perinteisesti yksilö- ja joukkuelajeiksi mielletyt lajit, sekä sellaiset lajit, joissa yksilösuoritus, mutta harjoittelu tapahtuu ryhmässä. Keskusteluissa esiin nousseet liikuntamuodot jaoteltuna lajityypeittäin, sekä mainintojen määrät.

Millaisia asenteita ja näkemyksiä keskusteluista nousi esiin?

Tutkimukseni toisena tehtävänä oli selvittää millaisia asenteita tai näkemyksiä ja ajatuksia eri keskusteluissa olevista kommentteista on löydettävissä erityistä tukea tarvitsevia lapsia kohtaan harrasteryhmissä ja yleensä. Kaikki aineistossa mukana olleet keskustelut liittyivät erityistä tukea tarvitsevien lapsien harrastuksiin ja harrastusryhmiin. Aineistoa tutkiessani oli selvää, että eri keskusteluissa esitetyt kommentit oli välttämätöntä luokitella tai teemoitella yhteisten luokkien alle, jotta aineistosta olisi mahdollisuus löytää tutkimuskysymykseni kannalta oleellista tietoa. Kaiken kaikkiaan kommentteja oli yhteensä kaksisataaviisi kommenttia, joista keskustelujen aloittajien kommentteja oli neljäkymmentäkaksi. Lisäksi mukana oli kommentteja, jotka koskivat jotain muuta kuin liikuntamuotoja, kuten musiikkiharrastuksia, sekä kommentteja, joissa ei ollut kuin otsikko tai kommentteja, jotka eivät millään tavoin liittyneet kyseiseen keskusteluun. Tällaiset kommentit rajasin pois aineistostani, jolloin luokiteltujen kommenttien kokonaismääräksi muodostui sata neljäkymmentäneljä kommenttia.

Muodostin seitsemän eri teemaa, eli luokkaa, joiden alle luokittelin eri keskusteluissa esiintyvät kommentit. Kommenteissa oli joitakin sellaisia kommentteja, jotka olisi voinut luokitella kahteen eri luokkaan, mutta päädyin sijoittamaan ne mielestäni parhaiten kommenttia kuvaavan luokan alle. Kommentit kerättiin useasta eri keskustelusta, joissa aihe oli kuitenkin sama. Muodostamani luokat kommentteille olivat seuraavanlaiset *oma kokemus & opastava/auttava, oma kokemus, neutraali, opastava/auttava, kaikkietävä, negatiivinen ja positiivinen*.



Kuvio 3. Kommenttien jakauma, jossa on mukana ainoastaan luokitellut kommentit (n=144).

Oma kokemus & opastava/auttava luokituksen alle sijoitin sellaiset kommentit, joissa kommentoijalla on omia kokemuksia asiasta ja hän neuvoo, opastaa tai auttaa kommentissaan ketjun aloittajaa tai kysyjää. Oma kokemus luokituksen sijoitin taas sellaiset kommentit, joissa kommentoijalla on oma kokemus asiasta, joko positiivinen tai negatiivinen kokemus, mutta ei muuten neuvo, auta tai opasta aloittajaa tai kysyjää. Kommentit eivät ole mahdollisesta negatiivisesta kokemuksesta huolimatta negatiivissävyytteisiä. Neutraaleiksi luokitelluissa kommentteissa kommentoijat kommentoivat esimerkiksi pelkällä liikuntamuotoehdotuksella, ilman mainintaa omasta kokemuksesta tai ilman opastusta tai neuvontaa. Opastaviksi/auttaviksi luokittelin sellaiset kommentit, joissa kommentoija neuvoo, auttaa tai opastaa aloittajaa tai kysyjää, mutta ilman mainintaa omasta kokemuksesta. Tällaisissa kommentteissa oli mukana esimerkiksi linkkejä lajiliittojen tai järjestöjen sivuille, joista keskustelun aloittajan olisi mahdollista saada lisätietoa kommentoijan esittämästä asiasta. Kaikkietävä luokituksen alle luokittelin sellaiset kommentit, joissa kommentoija kommentoi itsestäänselvyyksiä tai viisastelee negatiivisella sävyllä aloittajan tai kysyjän kommentteihin. Mukana oli kuitenkin yleensä myös jokin opastava, auttava tai neuvova asia. Negatiivisiksi luokitelluissa kommentteissa kommentoija suhtautuu omassa kommentissaan negatiivisesti tai jopa vihamielisesti

erityistä tukea tarvitseviin lapsiin harrasteryhmissä tai yleensä. Positiivisiksi luokitellut kommentit sisälsivät sellaisia kommentteja, joissa kommentoija suhtautuu omassa kommentissaan positiivisesti erityistä tukea tarvitseviin lapsiin harrasteryhmissä tai yleensä, mutta tällaisia kommentteja löytyi aineiston luokitteluista kommenteista ainoastaan yksi.

Aineistoa tutkiessani nousi siitä esiin sellainen seikka, että näissä keskusteluissa omia kokemuksia omaavilla keskustelijoilla oli yleisesti positiivisempi asenne erityistä tukea tarvitsevia lapsia kohtaan harrasteryhmissä ja yleensä. Monesti tällaisista kommenteista oli luettavissa, että kommentoijalla itsellään tai hänen lähipiirissään on erityistä tukea tarvitsevia lapsia ja tällaiset kommentoijat myös osasivat opastaa ja ohjata tai auttaa keskustelun aloittajaa koskien erityistä tukea tarvitsevien lapsien harrastamista. Kommentoijat osasivat myös omien kokemuksensa kautta suositella jotain tiettyä liikuntamuotoa tai kertoa erityistä tukea tarvitseville lapsille suunnatuista harrasteryhmistä joita on tarjolla. Kommentoijat myös kertoivat mitkä liikuntamuodot eivät ole heidän kokemuksensa mukaan sopineet ja mistä on ollut mahdollista saada apua ja tukea lapsen tai nuoren harrasteasioissa.

”Hyvällä ystävälläni on AD/HD –lapsi ja he harrastavat uintia perheen kesken kerran tai kaksi viikossa. (...) En mä ihan oikeesti ymmärrä mitä te kelaatte. Joku on erilainen niin eristetään se silmistä? Oppiiko teidän lapset sellaista kuin suvaitsevaisuus? Noinniinku oikeesti? ” (Keskustelu 9)

”Meillä kaikki veteen tai metsään liittyvä toimii hyvin, koska ovat myös sitä, mihin kiinnostus muutenkin kohdistuu. (...) Lienee turha sanoa, että kaikki mitkä tuntuvat mukavilta ja sujuvat hyvin ovat yksilölajeja...” (Keskustelu5)

Omia kokemuksia sisältävissä kommenteissa oli mukana myös sellaisia kommentteja, joissa kommentoijalla on ollut oma negatiivinen kokemus erityistä tukea tarvitsevista lapsista harrasteryhmässä. Vaikka kommentoijalla olisi ollut negatiivinen kokemus, kommentti ei silti saattanut olla negatiivinen, vaan kommenteissa oli havaittavissa myös ymmärrystä erityistä tukea tarvitsevien lasten käyttäytymistä ja oppimista kohtaan harrasteryhmissä. Kommenteissa tuli esiin myös se, että aina huonosti, villisti tai jopa aggressiivisesti käyttäytyvä lapsi harrasteryhmässä ei ole ryhmässä mukana oleva erityistä tukea tarvitseva lapsi, vaan ”tavallisetkin” lapset saattavat käyttäytyä ei-toivotulla tavalla. Myös erityistä tukea tarvitsevien lasten lahjakkuudesta urheilun parissa oli kommenteissa mainintoja oman kokemuksen kautta. Kommenteista nousi esiin myös

sellainen seikka, että vanhemmilla, joilla itsellään on erityistä tukea tarvitseva lapsi, on huonoja kokemuksia lapsen toimimisesta harrasteryhmässä. Tällaisissa kommentteissa kommentoijat kertoivat, että oma erityistä tukea tarvitseva lapsi ei ollut jaksanut keskittyä ohjeisiin, oli kiusannut muita tai vaikeuttanut muulla tavalla toisten lasten harrastamista. Myös muissa omaan kokemukseen pohjautuvissa kommentteissa oli mainintoja siitä, että erityistä tukea tarvitsevat lapset saattavat toiminnallaan vaikeuttaa tai pilata muiden lasten harrastuskokemuksen.

”Nyt nuo enimmät muiden härkkimiset ym. fyysiset ”hyökkäykset” ovat luojan kiitos jääneet pois, mutta vähän pienempänä lapsi itsekin itki ääneen miksi hän ei osaa olla satuttamatta muita.” (Keskustelu 9)

”Siksikin tässä kyselen, että tiedän useamman tapauksen jossa ryhmässä mukana ollut erityislapsi on aiheuttanut vaaratilanteita.” (Keskustelu 6)

Tällaisissa omaan kokemukseen pohjautuvissa kommentteissa, huolimatta siitä oliko kokemus negatiivinen vai positiivinen, oli kuitenkin asiallinen sävy, eikä vihamielisyyttä tai negatiivisuutta silti ollut kommentteista havaittavissa. Näissä kommentteissa, joissa oli mukana omia kokemuksia erityistä tukea tarvitsevista lapsista harrasteryhmissä tai yleensä, oli keskustelu asiallisempaa ja kommentit positiivissävytteisempiä.

Omaan kokemukseen pohjautuvia kommentteja, opastavia, auttavia tai neuvovia kommentteja ja oman kokemukseen pohjautuvia opastavia, auttavia ja neuvovia kommentteja oli kaikista luokitelluista kokemuksista eniten. Näissä kommentteissa oli mukana muun muassa internetlinkkejä eri järjestöjen ja lajiliittojen sivuille, pohdintoja mahdollisista sopivista liikuntamuodoista ja kannustavaa kommentointia ketjun aloittajalle. Tällaiset kommentit tarjosivat vastauksia aloittajan kysymyksiin ja mahdollistavat keskustelupalstoilta saatavan vertaistuen. Tällaisissa kommentteissa oli havaittavissa asiallisuus, vaikka asioista olisikin tuotu esiin negatiivisia puolia aloittajan pohdittavaksi. Kommentteissa oli havaittavissa myös keskustelun aloittajan puolustamista negatiivisia tai arvostelevia kommentteja vastaan.

Myös neutraaleiksi luokiteltuja kommentteja löytyi aineistosta paljon ja nämä olivatkin toiseksi suurin ryhmä kaikista luokitelluista kommentteista. Neutraalit kommentit sisälsivät yleensä vain

ehdotuksen jostain liikuntamuodosta, ilman tarkempaa selvitystä perusteluista tai viittausta omaan kokemukseen. Tällaisten kommenttien taakse saattaa myös piiloutua omakohtainen kokemus, joko liikuntamuodon harrastajana tai sen ohjaajana tai muulla tavoin, mutta ne eivät kommenteissa tulleet esille. Neutraalien kommenttien taakse on vaikea nähdä, sillä pelkästä liikuntamuotoehdotuksesta on vaikea päätellä millainen näkemys kommentoijalla on erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastamisesta vapaa-ajan harrasteryhmissä. Palatakseni kuitenkin ensimmäisen tutkimustehtäväni tuloksiin, nousi liikuntamuodoista selvimmin esiin yksilölajeiksi luokitellut liikuntamuodot, kuten uinti, joka keräsi eniten mainintoja kaikista liikuntamuodoista. Tällaisissa neutraaleiksi luokitelluissa kommenteissa, joissa oli pelkkiä liikuntamuotoehdotuksia, oli hyvin usein mainittuna myös jokin yksilölajiksi mielletty liikuntamuoto. Jäin pohtimaan näiden asioiden välistä yhteyttä ja pohdin olisiko tästä näkökulmasta ajateltuna neutraaleilla kommenteilla jokin yhteys omaan kokemukseen, joko negatiiviseen tai positiiviseen, sillä useimmiten kommentoinnin taustalla on jokin ajatus tai kokemus, vaikka se ei kommentoinnissa tulisikaan ilmi. Tällaiset neutraaleiksi luokittelut kommentit toivat paljon tietoa ensimmäisen tutkimustehtäväni kannalta, mutta toiseen tutkimustehtävääni ne eivät tuoneet juurikaan lisätietoa. Halusin kuitenkin säilyttää nuo neutraaleiksi luokittelut kommentit aineistossani myös toisen tutkimustehtäväni kohdalla juuri pohtimieni mahdollisten omakohtaisten kokemusten vaikutuksen vuoksi.

Kaikkitietäviksi ja negatiivisiksi luokiteltuja kommentteja oli miltei yhtä monta kaikista luokitelluista kommenteista. Kaikkitietäviksi luokitellut kommentit eivät olleet suoranaisesti yhtä negatiivisia kuin negatiivisiksi luokitellut, mutta niissäkin oli aistittavissa kommentoijan negatiivinen suhtautuminen joko keskustelun aloittajaan tai erityistä tukea tarvitseviin lapsiin harrasteryhmissä tai yleensä. Kaikkitietäviksi luokitelluissa kommenteissa asiat esitettiin hyvin kärkkäästi ja mukana oli usein myös jokin argumentti siitä, että miksi lapsen ylipäättään pitäisi harrastaa jotain, jos ei pysty siihen osallistumaan täysipainoisesti. Mielenkiintoista oli kuitenkin se, että tällaisissa kommenteissa saattoi kuitenkin olla mukana myös jokin opastava, auttava tai neuvova asia, kuten vesimerkiksi internetlinkki, josta on saatavilla lisätietoa joko lapsen tuen tarpeeseen liittyen tai liikuntamuotojen esittelyyn. Varsinkin nuo kysymykset siitä, että miksi lapsella tulisi olla harrastus, vaikka ei pystyisikään siihen täysipainoisesti osallistumaan henkivät hieman negatiivista näkemystä erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastamista kohtaan vapaa-ajan harrasteryhmissä. Kaikkitietäviksi luokitelluissa kommenteissa ei ehkä ole tarkoituksellista provosointia tai vihamielisyyttä, mutta lukijalle kommenteista välittyy sellainen vaikutelma, että kommentoija on halunnut tuoda asiansa

esille lukematta ensin kunnolla esimerkiksi aloittajan kommenttia tai kommentteja, jolloin kommentteihin sisältyi myös kärkeä arvostelua keskustelun aloittajan valintoja kohtaan.

Negatiivisiksi luokitellut kommentit sisälsivät suoranaisesti vihamielisiä kommentteja, mutta mukana oli myös sellaisia kommentteja, joiden on luultavasti alunperinkin ollut tarkoitus provosoida keskustelun aloittajaa tai muita keskusteluun osallistuneita. Tällaisia kommentteja kutsutaan usein trolleiksi ja teoreettisessa viitekehysessäni olenkin lähdeostosten pohjalta avannut tuota käsitettä enemmän. Negatiivisiksi luokitelluissa kommentteissa tuli esiin myös tuo erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastamisen pakollisuus vapaa-ajan harrasteryhmissä. Perusteluiksi näille kommentteille on annettu, että vanhemmat maksavat lastensa harrastuksesta ja erityistä tukea tarvitsevat lapset häiriköivät, kiusaavat ja pilaavat muiden lasten harrastamisen, jolloin vanhempien rahat ja lahjakkaiden lasten taidot menevät hukkaan. Perusteluina oli myös, että erityistä tukea tarvitsevat lapset vievät kaiken ohjaajan ajan jo koulussa, joten miksi niin pitäisi olla myös vapaa-ajan harrastuksessa.

”Omanikin haluavat harrastaa mutta opettajan aika menee sairaan pikku JircaNiklaksen terapoimiseen ja ymmärtämiseen. (Keskustelu 9)

”Kävi kiinni kun treeniasu on niukka niin jälkiä jää. Se lapsi pilasi kaikkien muiden harjoittelun. (Keskustelu 6)

”Heidän koulunkäyntinsä on jatkuvaa ylivilkkaiden poikien örvellyksen seuraamista. (...) Harrastuksista minä maksan (maksan toki koulunkäynnistäkin verojen kautta) ja vaadin että edes siellä oikeasti lahjakkaat saavat osata.” (Keskustelu 9)

Negatiivisiksi luokitelluissa kommentteissa oli mukana myös aggressiivista kritisointia keskustelun aloittajan tekemiä valintoja kohtaan, kuten esimerkiksi sisaruksien hankkiminen erityistä tukea tarvitsevalle esikoiselle. Perusteluina tällaisille kommentteille oli muun muassa se, että AD/HD saattaa olla perinnöllistä, jolloin muillakin sisaruksilla voisi olla AD/HD, sekä lisäksi todettiin, ettei vanhempien aika tai oma jaksaminen riitä usean lapsen harrastuksiin kun erityistä tukea tarvitseva lapsi vie liikaa aikaa.

Tällaiset negatiivisiksi luokitellut, joissain tapauksissa jopa vihamieliset kommentit olivat hyvin henkilökohtaisuuksiin meneviä keskustelun aloittajaa kohtaan, lisäksi ne poikkesivat paljon keskustelun alkuperäisestä aiheesta, eli erityistä tukea tarvitsevan lapsen harrastusmahdollisuuksista.

”Ei millään pahalla, mutta ei ole ihan oikein, että vanhemmat lisääntyy kuin kanit ja se häirikköesikoinen tuupataan sitten jaloista harrastuksiin muiden riesaksi.” (Keskustelu 9)

”Eli sinusta muiden pitää joustaa, ymmärtää ja auttaa. Sinun osuutesi on sitten tuo hervoton lisääntyminen.” (Keskustelu 9)

Tällaisista negatiivisiksi luokitelluista kommenteista välittyi lukijalle kommentoijan hyvin negatiivinen näkemys erityistä tukea tarvitsevista lapsista harrasteryhmissä tai yleensä. Lisäksi lukijalle välittyi näistä kommenteista ajatus siitä, että kommentoijilla oli hyvin usein ajatus siitä, että erityistä tukea tarvitseva lapsi tarkoittaa aina häiriköivää, kiusaavaa ja ylivilkasta lasta.

Yhteenvedona luokitteluista kommenteista voisi lukijalle välittyvän kuvan perusteella todeta, että sellaiset kommentoijat, joilla on omakohtaisia kokemuksia erityistä tukea tarvitsevista lapsista harrasteryhmissä, joko oman lapsen tai lähipiirin kautta, suhtautuivat asiaan positiivisemmin. Tällaisista kommenteista välittyi enemmän positiivisia näkemyksiä ja halua antaa vertaistukea keskustelun aloittajalle kritisoimatta hänen tekemiään valintoja. Tällaisissa kommenteissa oli havaittavissa myös enemmän tukea ja neuvontaa, sekä opastusta erityistä tukea tarvitsevan lapsen vanhemmalle koskien harrastuksia ja mahdollisia harrasteryhmiä. Vaikka mukana oli oman lapsen tai lähipiiriin kuuluvan kautta saatuja negatiivisia kokemuksia erityistä tukea tarvitsevista lapsista harrasteryhmissä, välittyi kommenteista kuitenkin ymmärrystä ja myönteisiä näkemyksiä asiasta, sekä puolustavia kommentteja. Kaikkitietäviksi ja negatiivisiksi luokitellut kommentit välittivät lukijalle enemmän kommentoijien negatiivista näkemystä erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastamisesta vapaa-ajan harrasteryhmissä. Kommentit sisälsivät myös enemmän kritiikkiä keskustelujen aloittajia kohtaan. Vaikka kommenteissa saattoi olla mukana myös jokin opastava tai auttava tekijä, oli kommenttien yleinen näkemys kuitenkin enemmän negatiivinen. Tekemieni luokittelujen otsikot kertovat myös omalta osaltaan, millaisista kommenteista on kussakin luokassa kysymys.

Aineistossa mukana olleiden keskusteluiden kommenttien perusteella ei ollut mahdollista selvittää, että millaisen diagnoosin saaneiden lasten vanhemmat tai muut kommentoijat suosittelivat minkäkin tyylistä liikuntamuotoa. Monessa kommentissa puhuttiin esimerkiksi ”meidän erityisestä” tai ”valuvikaisesta” tai ”meidän erityislapsesta” ilman, että mainittiin millainen tuen tarve tai diagnoosi lapsella mahdollisesti olisi. Mukana oli toki myös kommentteja, joissa puhuttiin suoraan esimerkiksi ”AD/HD –lapsesta” tai ”Asperger –lapsesta”, mutta pelkästään näiden kommenttien varassa tehdyt johtopäätökset, jonkin tietyn liikuntamuodon sopivuudesta tietynlaisen diagnoosin omaavalle yksilölle eivät olisi olleet mielekkäitä.

7. Pohdinta

Tutkimuskysymysteni mukaisesti esitin aineistolleni kaksi eri tutkimustehtävää, joista ensimmäisen avulla oli tarkoitus selvittää millaisia liikuntamuotoja aineistossa mukana olleissa keskustelupalstojen keskusteluissa ihmiset suosittelivat erityistä tukea tarvitsevien lasten vapaa-ajan harrastukseksi. Toisena tehtävänä oli selvittää millaisia asenteita ja näkemyksiä keskustelijoilla oli näissä eri keskusteluiden kommentaareissa erityistä tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria kohtaan harrasteryhmissä tai yleensä.

Ensimmäisessä tutkimustehtävässäni aineistosta nousi esiin, että keskustelijat suosittelivat enemmän yksilölajeiksi miellettyjä liikuntamuotoja tai erityisryhmille suunnattuja liikuntaryhmiä. Näissä ryhmissä ongelmaksi nousi keskusteluita tarkastellessani, että pienemmällä paikkakunnilla tällaisia erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille suunnattuja vapaa-ajan harrasteryhmiä ei ole tarpeeksi tarjolla. Keskusteluista nousi esiin myös se seikka, että tällaisiin ryhmiin pääsy saattaa olla hankalaa ja paikkoja näissä ryhmissä on kysyntään nähden kovin rajoitetusti. Keskustelijoiden kommentaareista ei suoraan selvinnyt, että missä päin Suomea nämä pienemmät paikkakunnat sijaitsivat, joten olisi mielenkiintoista selvittää, miten erityistä tukea tarvitsevien lasten liikuntapalvelut jakautuvat maantieteellisesti. Kommentaareista ei myöskään suoraan selvinnyt, että tarjoavatko tällaisia erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten omia harrasteryhmiä enemmän erilaiset liikuntaseurat ja lajiliitot vai onko mukana kuinka paljon kunnallisia palveluja. Joissain kommentaareissa oli linkkejä eri lajiliittojen ja liikuntaseurojen internetsivuille, mutta mielestäni tämä ei kerro koko totuutta harrasteryhmien saatavuudesta. Mielenkiintoista olisi myös selvittää tällaisten harrasteryhmien toimintaa käytännön tasolla, millä tavoin ohjaajia koulutetaan ja mikä on ryhmien kysyntä.

Kommentaareissaan keskustelijat suosittelivat enemmän yksilölajeiksi mielletäviä liikuntamuotoja, kuten uintia. Mielenkiintoista kuitenkin oli, että useissa näissä yksilölajeiksi mielletyissä liikuntamuodoissa harjoittelu tapahtuu yhdessä isossa ryhmässä, mutta itse suoritus on kuitenkin yksilöllinen. Kuten teoreettisessa viitekehyksessäni todetaan Anna-Maija Poikkeuksen mukaan, on lapsuudessa vertaissuhteilla suuri rooli vuorovaikutustaitojen oppimiselle (Poikkeus 1998, 122 - 123).

Näin ollen ryhmän merkitystä ja sen mukanaan tuomia sosiaalisia suhteita ei voi väheksyä lapsen kehityksen kannalta. Keskustelijat kuitenkin suosittelivat tällaisia lajeja muun muassa juuri siksi, että ryhmässä saa sosiaalisia kontakteja, mutta kenenkään suoritus ei olisi muista riippuvainen, jolloin yksilötasolla on mahdollisuus saada onnistumisen kokemuksia, eikä mahdollinen ylivilkkaus tai muu sellainen häiritse muiden suoritusta. Mukana kommentoijissa oli myös eläimen kanssa harrastettavia liikuntamuotoja, kuten ratsastus ja agility. Ratsastuksen kommentoijat näkivät olevan myös terapiamuoto, joka sopii hyvin erilaisille harrastajille. Mielenkiintoista olisikin selvittää, miten eläimen kanssa harrastaminen vaikuttaa esimerkiksi vaikeasti vammaisen lapsen itsetuntoon ja hänen kehitykseensä. Kuten teoreettisessa viitekehityksessäni totesin eri lähteiden pohjalta, on liikunta ja liikkuminen tärkeässä osassa lapsen kehityksessä yhdessä muiden osa-alueiden kanssa. Lisäksi liikunta tarjoaa mahdollisuuden onnistumisen kokemuksiin ja vahvistaa näin itsetuntoa, sekä auttaa hahmottamaan omaa kehoaan paremmin.

Toisen tutkimustehtäväni tarkoituksena oli selvittää millaisia näkemyksiä ja asenteita keskustelijoiden kommentteista nousi erityistä tukea tarvitsevia lapsia kohtaan harrasteryhmissä tai yleensä. Toista tutkimustehtävääni varten luokittelin kommentit omien otsikoidensa tai luokkiensa alle, jotka kuvasivat sitä, millaisesta kommentista oli kysymys. Mukana keskustelijoiden kommentteissa oli niin suoranaisesti vihamielisiä kuin erittäin kannustaviakin kommentteja. Mielenkiintoista oli aineistoa tutkiessani huomata, että sellaiset kommentoijat joilla oli omakohtaisia kokemuksia erityistä tukea tarvitsevista lapsista, suhtautuivat positiivisemmin ja kannustavammin erityistä tukea tarvitseviin lapsiin niin harrasteryhmissä kuin yleensä. Taas sellaiset kommentoijat, joilla oli vähemmän omakohtaista kokemusta asiasta, suhtautuivat erityistä tukea tarvitseviin lapsiin harrasteryhmissä tai yleensä negatiivisemmin. Mielestäni olisi mielenkiintoista selvittää miten tähän asiaan voisi vaikuttaa. Pohdinkin, voisiko tiedon lisääminen auttaa muuttamaan käsityksiä positiivisempaan suuntaan.

Aineistosta nousi esiin myös hyvin negatiivisia, jopa suorastaan vihamielisiä kommentteja. Kommentteissa oli kommentoitu muun muassa keskustelun aloittajan tekemiä valintoja hankkia lapsia tai lasten osallistumista harrasteryhmiin, joissa he sitten sabotoivat muiden harrastamista. Joistain kommentteista on mahdotonta sanoa, ovatko ne tarkoitettu tarkoituksella provosoiviksi vai onko kommentoija todella asiasta sitä mieltä, mitä kommentissaan antaa ymmärtää. Jäin pohtimaan tuoko tällainen nimettömyys tai nimimerkin takaa kommentoiminen keskustelijalle enemmän rohkeutta sanoa mitä tahansa ja miten tällaisiin kommentteihin tulisi suhtautua ja voisiko niitä mitenkään

välttää. Teoreettisessa viitekehyksessäni viittasinkin Robert Arpon (2005, 166–167) väitöskirjatutkimukseen, jossa hän puhuu muun muassa ”trolli – ilmiöstä”, eli tarkoituksellisesta provosoinnista keskustelupalstoilla. Tarkastellessani eri keskustelupalstojen sääntöjä, oli tällaiset ”trollaukset” kiellettyjä, mutta käytännössä niiden valvominen taitaa olla hankalaa.

Aineistoni koostui yhdeksästä eri keskustelupalstoilla käydystä keskustelusta, joissa kaikki kommentit yhteenlaskettuna oli yli kaksisataa kommenttia. Aineistoon valikoitui tarkoituksella vain sellaisia keskusteluja, jotka koskivat erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastamista. Koska aineistoni ei suinkaan kata kaikkia mahdollisia keskustelupalstoja tai kaikkia aiheesta käytyjä keskusteluja on suuria yleistyksiä mahdoton tehdä, joten yleistykset ja havainnot voidaan kattaa koskemaan ainoastaan tätä aineistoa. Koska kommenttien takaa ei voi varmuudella sanoa millainen ihminen kommentin takana on ja onko hänen käsityksensä todella asiasta se, mitä hän antaa kommentissaan ymmärtää, vaikuttaa myös siihen millaisena ihmisen asenne tai näkemys lukijalle välittyy. Näin ollen tutkimuksessani esitetyt tulokset kommentoijien asenteista kommenttien takana, perustuvat heidän kommentteihinsa kyseisissä aineistossani mukana olevissa keskusteluissa, joten yleistyksiä ihmisten yleisistä näkemyksistä erityistä tukea tarvitsevista lapsista harrasteryhmissä ei ole perusteltua tehdä. Tässäkin tapauksessa yleistykset ja havainnot koskevat tässä aineistossa mukana olleita kommentteja ja keskusteluja, mutta ne voivat kuitenkin olla suuntaa antavia siitä, millaisia näkemyksiä ihmisillä on erityistä tukea tarvitsevista lapsista harrasteryhmissä tai yleensä ja kertovat siitä, että asenteita on hyvin negatiivisesta myös todella kannustavaan ja positiiviseen.

Tutkimusta tehdessäni olen päässyt perehtymään erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastusmahdollisuuksiin ja niitä koskeviin asenteisiin erilaisesta näkökulmasta kuin aiemmin. Koen, että tutkimus tuotti uutta tietoa itselleni ja aineistoni vastasi tutkimustehtäviini kuten toivoin. Tutkimusta tehdessäni lähdin teoreettisen viitekehyksen pohjalta hyvin aineistolähtöisesti tarkastelemaan tutkimustehtävieni kannalta merkityksellisiä asioita. Tämä tarkoitti myös sitä, että jotkin kommenteista oli tarpeellista hylätä aineistosta, sillä ne eivät vastanneet tutkimustehtäviini, eivätkä olleet relevantteja aineiston kokonaisuuden kannalta. Ja kuten aiemminkin totesin Kiviniemeä mukaillen, että tutkimuksessa on tarpeellista korostaa rajaamista tutkimusasetelmien kannalta tarkoituksenmukaisiin asioihin (Kiviniemi 2007, 73). Koin tämän hyödyllisenä, sillä näin pystyin keskittymään enemmän sellaisiin kommentteihin, joista oli tutkimukselleni enemmän informatiivista arvoa. Aineiston rajaaminen tuotti myös alussa hieman vaikeuksia, sillä mukana oli alkujaan enemmän keskusteluketjuja, mutta päädyin rajaamaan aineistoni näihin yhdeksään keskusteluun, sillä

ne käsittelivät pääasiallisesti erityistä tukea tarvitsevien lasten harrastamista yleensä, eikä esimerkiksi jonkin tietyn liikuntamuodon sopivuutta erityistä tukea tarvitsevalle lapselle. Tällainen rajausta oli mielestäni tarpeellinen, jotta aineistoni vastaisi paremmin sitä, mitä tutkimuksessani oli tarkoitus lähteä selvittämään. Teoreettisessa viitekehityksessäni päädyin tarkastelemaan erityisen tuen tarpeiden moninaisuutta, sekä avaamaan näitä tuen tarpeita, lisäksi liikunnan merkitys ja internetin sosiaalinen media olivat teoreettisessa tarkastelussani. Myös teoreettisen viitekehityksen rajaaminen oli haasteellista, mutta päädyin näihin edellä mainittuihin teemoihin, sillä mielestäni ne tukivat parhaiten tutkimustehtäviäni. Teoreettisessa viitekehityksessäni pyrin tarkastelemaan asiaa monen eri lähdeteoksen näkökulmasta ja tuomaan teoreettista tietoa esiin mahdollisimman monipuolisesti.

Jatkotutkimuksena omalle tutkimukselleni voisikin miettiä, miten erilaiset urheiluseurat tarjoavat palveluitaan erityistä tukea tarvitseville lapsille ja voisiko näitä palveluja jotenkin kehittää. Mielenkiintoista olisi myös haastatella eri harrasteryhmien ohjaajia heidän näkemyksistään asiasta ja miten he kokevat oman koulutuksensa suhteessa käytännön työhön ja sen haasteisiin. Jatkotutkimuksena voisi miettiä myös, miten internetin keskustelupalstat tarjoavat vertaistukea keskustelijoille ja miten keskustelijat kokevat keskustelupalstoilla esiin tulevat negatiiviset kommentit tai vihapuheen. Pohtimisen arvoista voisi olla myös se, miten keskustelupalstojen nimettömyys vaikuttaa positiivisesti keskustelijoihin, kuten arkojenkin asioiden esittäminen nimimerkin takaa, vai olisiko tarpeellista vaatia keskustelupalstoille kommentointia omalla nimellä.

8. Lähdeluettelo

ADHD –liitto ry, Alle kouluikäisen ADHD. Verkkojulkaisu Saatavilla WWW-muodossa osoitteesta:
<http://www.adhd-liitto.fi/oppaat-ja-julkaisut/oppaat-ja-ladattavat-materiaalit>. 20.12.2015.

Anttila, P. 1998, Fenomenografinen kuvaus, luvussa 9.2.7. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta.
Verkkojulkaisu. Saatavilla www-muodossa osoitteesta:
http://www.metodix.com/fi/sisallys/01_menetelmat/01_tutkimusprosessi/02_tutkimisen_taito_ja_tiedon_hankinta/09_tutkimusmenetelmat/46_fenomenografinen_kuvaus. 29.11.2015

Arpo, R. 2005, Internetin keskustelukulttuurit - Tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnoista ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa. Joensuu: Joensuun yliopistopaino oy. Väitöskirjatutkimus. Saatavissa www-muodossa osoitteesta:
http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_952-458-705-X/urn_isbn_952-458-705-X.pdf. Linkki tarkistettu 27.12.2015.

Backman, J. & Himanka, J. 2007, Fenomenologia. Filosofia.fi, Eurooppalaisen filosofian seura ry.
Verkkojulkaisu. Saatavilla www-muodossa osoitteesta: <http://filosofia.fi/node/2712>. 29.11.2015

Fischbein, S. & Österberg, O. 2009, Kaikkien lasten koulu – Erityispedagoginen näkökulma lasten kohtaamiseen, Juva: WS Bookwell. Suomentanut Riikka Toivanen.

Fogelholm, M. 2006, Lapset ja nuoret. Teoksessa: M. Fogelholm & I. Vuori 2006, Terveysliikunta – Fyysinen aktiivisuus terveyden edistämisessä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. Duodecim. UKK-Instituutti.

Haapasaari, J. 1993, Lasten nivelreuma. Teoksessa: E. Mäkiä (toim.) 1993, Erityisliikunta 1 –Soveltavan liikunnan perusteet. Liikuntatieteellisen seuran julkaisu 127. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hautamäki, J., Lahtinen, U., Moberg, S. & Tuunainen, K. 2001, Erityispedagogiikan perusteet, Helsinki: WSOY.

Heiskanen, J. & Mälkiä, E. 2002, Tuki- ja liikuntaelimistön sairaudet. Teoksessa: E. Mälkiä & P. Rintala 2002, Uusi erityisliikunta, liikunnan sovellutukset erityisryhmille, Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 154. Tampere: Tammer-Paino oy.

Hellström, M. 2010, Sata sanaa kasvatuksesta, Juva: PS-Kustannus.

Helkama, K., Myllyniemi, R. & Liebkind, K. 2010, Johdatus sosiaalipsykologiaan. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hirsjärvi, S. 2005, Metodologiset ja teoreettiset lähtökohdat. Teoksessa: S. Hirsjärvi, P. Remes & P. Sajavaara 2005, Tutki ja kirjoita, Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, Tammi.

Hirsjärvi, S. 2005, Tutkimuksen reliabelius ja validius. Teoksessa: : S. Hirsjärvi, P. Remes & P. Sajavaara 2005, Tutki ja kirjoita, Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, Tammi.

Hirsjärvi, S. 2005b, Aineiston hankinnan suunnittelu. Teoksessa: : S. Hirsjärvi, P. Remes & P. Sajavaara 2005, Tutki ja kirjoita, Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, Tammi.

Huisman, T. & Nissinen, A. 2005, Oppiminen, oppimistyyli ja liikunta. Teoksessa: P. Rintala, T. Ahonen, M. Cantell & A. Nissinen (toim.) 2005, Liiku ja opi. Keuruu: Otavan kirjapaino oy.

Hyytiäinen, M., Kokko, L., Mäki, M., Pietiläinen, E. & Virtanen, P. 2014, Vaikeavammaisten oppilaiden opetus: Esiopetuksesta peruskoulun päättymiseen. Helsinki: Hansaprint Oy. Kehitysvammaliitto ry.

Ilmonen, K. 2007, Muuan diskurssianalyysi –Esimerkkinä Chydenius-instituutin vaikuttavuustutkimus. Teoksessa: J. Aaltola & R. Valli (toim.) 2007, Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Juva: PS-Kustannus.

Ilta-Sanomat 18.3.2015 Tämä Urheilusanomien juttu vaikutti hallitusohjelmaan – lue kauhutarina lasten liikuntapommista tästä. Verkkouutinen. Uutisen toimittanut H. Pirinen. Uutinen löydettävissä osoitteesta: <http://www.iltasanomat.fi/urheilu/art-1426675666362.html>. Linkki tarkistettu 27.12.2015.

Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. 1993, Diskursiivinen maailma. Teoreettiset lähtökohdat ja analyyttiset käsitteet. Teoksessa: A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen 1993, Diskurssianalyysin aakkoset. Vastapaino Tampere. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kakkori, L. & Huttunen, R. 2010, Fenomenologia, Hermeneutiikka ja Fenomenografinen tutkimus. Verkkojulkaisu. Saatavana [www-muodossa](http://www.muodossa.fi/rakahu/fenomenografia2011.pdf) osoitteesta: <http://users.utu.fi/rakahu/fenomenografia2011.pdf>. 29.11.2015

Kallio, K. 2014, Tie, avaruus, putkisto –kolmemetaforaa internetin tilassa. Teoksessa: M. Brunila & K. Kallio (toim.) 2014, Verkko –internet ja avoimuuden rajat. Helsinki: Into Kustannus.

Kiviniemi, K. 2007, Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa: J. Aaltola & R. Valli (toim.) 2007, Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2, Juva: PS-Kustannus.

Kivirauma, J. 1998, Normaali erityisopetuksen piilo-opetussuunnitelmana. Teoksessa: T. Ladonlahti, A. Naukkarinen ja S. Vehmas (toim.) 1998, Poikkeava vai erityinen? Erityispedagogiikan monet ulottuvuudet, Juva: Atena Kustannus.

Koljonen, M. 2005, Psykomotorisen harjaannuttamisen mahdollisuudet. Teoksessa: P. Rintala, T. Ahonen, M. Cantell & A. Nissinen (toim.) 2005, Liiku ja opi. Keuruu: Otavan kirjapaino oy.

Korhonen, T. 2004, Lapsen neuropsykologinen kehitys. Teoksessa: P. Pihlaja & R. Viitala 2004, Erityiskasvatus varhaislapsuudessa, Juva: WS Bookwell Oy.

Kotimaisten kielten keskus, kielitoimiston sanakirja. Löydettävissä internetistä osoitteella:
<http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/> Linkki tarkistettu 27.12.2015

Kuorelahti, M. 1998, Käyttäytymisen ongelmat ja niiden luokittelu. Teoksessa: T. Ladonlahti, A. Naukkarinen ja S. Vehmas (toim.) 1998, Poikkeava vai erityinen? Erityispedagogiikan monet ulottuvuudet, Juva: Atena Kustannus.

Ladonlahti, T. & Pirttimaa, R. 1998, Erityispedagogiikan kohderyhmät tieteenalan määritelmässä, tutkinotvaatimuksissa ja opinnäytetöissä. Teoksessa: T. Ladonlahti, A. Naukkarinen ja S. Vehmas (toim.) 1998, Poikkeava vai erityinen? Erityispedagogiikan monet ulottuvuudet, Juva: Atena Kustannus.

Lehtonen, V. & Rintala, P. 2002, Kuurosokeus. Teoksessa: E. Mälkiä & P. Rintala 2002, Uusi erityisliikunta, liikunnan sovellutukset erityisryhmille, Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 154. Tampere: Tammer-Paino oy.

Leppänen, V. 2002, Aistivammaisuus. Teoksessa: E. Mälkiä & P. Rintala 2002, Uusi erityisliikunta, liikunnan sovellutukset erityisryhmille, Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 154. Tampere: Tammer-Paino oy.

Metsämuuronen, J. 2008, Laadullisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Metsämuuronen, J. 2006, Tutkimuksen tekeminen ihmistieteissä. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Michelsson, K., Miettinen, K., Saresma, U. & Virtanen, P. 2009, AD/HD nuorilla ja aikuisilla. PS-kustannus, Juva: WS Bookwell Oy

Mogesén, I. 2008, Syntymästään kuurosokeat lapset ja sisäkorvaistute. Suomennos: M. Viherlaiho. Teoksen alkuperäinen nimi: Børn med medfødt døvblindhet og Cochlear implant. Löydettävissä WWW-osoitteesta: [http://whm02.louhi.net/~satakiel/wp-content/uploads/2013/05/Syntym%C3%A4st%C3%A4n-kuurosokeat.pdf](http://whm02.louhi.net/~satakiel/wp-content/uploads/2013/05/Syntym%C3%A4st%C3%A4n%C3%A4n-kuurosokeat.pdf). Linkki tarkistettu 27.11.2015

Mäenpää, H. 2011, CP –Vamma. Teoksessa: Suomen CP –liitto ry, CP –Opas. Forssa Print Oy. Löydettävissä WWW –osoitteesta: http://www.cp-liitto.fi/files/1749/CP-opas_netiversio.pdf. Linkki tarkistettu 27.12.2015.

Mälkiä, E. 1991, Soveltavan liikunnan perusteet. Teoksessa: E. Mälkiä Erityisliikunta 1 –soveltavan liikunnan perusteet, 1991. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino oy.

Nikunen, M. 2008, Tutkimusaineisto ja tunteet. Teoksessa: K. Lempiäinen, O. Löytty & M. Kinnunen (toim.) 2008, Tutkijan kirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. Tampere: Vastapaino.

Nissinen, S. 1993, Kuulovammaisuus. Teoksessa: E. Mälkiä (toim.) 1993, Erityisliikunta 1 –Soveltavan liikunnan perusteet. Liikuntatieteellisen seuran julkaisu 127. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Ojanen, R. 2013, Liike on tärkeää. Kouluikäisen terveyden polku. Verkkojulkaisu. Löydettävissä WWW-osoitteesta: http://www.edu.fi/kouluikaisen_terveyden_polku/liike_on_tarkea. Linkki tarkistettu 27.12.2015.

Phillon, L. 2014, Imbalanced hearing is more than a mild disability, Washington University in St. Louis. Löydettävissä WWW-osoitteesta: <http://news.wustl.edu/news/Pages/26198.aspx>. Linkki tarkistettu 27.12.2015.

Poikkeus, A-M. 1998, Lasten toverisuhteet ja sosiaaliset taidot. Teoksessa: P. Lyyinen, M. Korkiakangas & H. Lyytinen 1998, Näkökulmia kehityspsykologiaan –Kehitys kontekstissaan, Porvoo: WSOY Kirjapainoyksikkö.

Purokuru, P. 2014, Nettinimetömyyden politiikkaa. Teoksessa: M. Brunila & K. Kallio (toim.) 2014, Verkko –internet ja avoimuuden rajat. Helsinki: Into Kustannus.

Pönkä, H. 2014, Sosiaalisen median käsikirja. Jyväskylä: Docendo Oy.

Rintala, P., Heiskanen, J. & Mälkiä, E. 2002, Ei-etenevät neurologiset häiriöt. Teoksessa: E. Mälkiä & P. Rintala 2002, Uusi erityisliikunta, liikunnan sovellutukset erityisryhmille, Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 154. Tampere: Tammer-Paino oy.

Rintala, P., Ahonen, T., Cantell, M. & Nissinen, A. 2005, Liikutaan yhdessä –vaikka olisi oppimisvaikeuksia. Teoksessa: P. Rintala, T. Ahonen, M. Cantell & A. Nissinen (toim.) 2005, Liiku ja opi. Keuruu: Otavan kirjapaino oy.

Rintala, P., Huovinen, T. & Niemelä, S. 2012, Soveltava liikunta –Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 168. Tampere: Tammerprint oy.

Rissanen, R. 2006. Fenomenografia. Luku 5.1. kokonaisuudesta Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniekka. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>. 29.11.2015

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Saatavilla [www-muodossa osoitteesta: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/](http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/). 29.11.2015

Saari, M. 1998, Ystävyys ja tuettu yhteisöön liittyminen. Teoksessa: T. Ladonlahti, A. Naukkarinen ja S. Vehmas (toim.) 1998, Poikkeava vai erityinen? Erityispedagogiikan monet ulottuvuudet, Juva: Atena Kustannus.

Sajavaara, P. 2005, Tieteellisten kirjoitelmien rakenne. Teoksessa: S. Hirsjärvi, P. Remes & P. Sajavaara 2005, Tutki ja kirjoita, Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, Tammi.

Sajavaara, P. 2005b, Tyyli ja kieliasu. Teoksessa: S. Hirsjärvi, P. Remes & P. Sajavaara 2005, Tutki ja kirjoita, Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, Tammi.

Soini, A. 2015, Always on the Move? Measured Physical Activity of 3-Year-Old Preschool Children. Jyväskylä: University printing house. Väitöskirjatutkimus. Löydettävissä myös [www-osoitteesta: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/44987/978-951-39-6029-2_vaitos15012015.pdf?sequence=1](https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/44987/978-951-39-6029-2_vaitos15012015.pdf?sequence=1). Linkki tarkistettu 27.12.2015

Suominen, J. 2013, Johdanto –sosiaalisen median aika. Teoksessa: J. Suominen, S. Östman, P. Saarikoski & R. Turtiainen 2013, Sosiaalisen median lyhyt historia. Tallinna: Gaudeamus Oy.

Suominen2, J. Tyyntä myrskyn edellä. Teoksessa: J. Suominen, S. Östman, P. Saarikoski & R. Turtiainen 2013, Sosiaalisen median lyhyt historia. Tallinna: Gaudeamus Oy.

Taipale-Oiva, S. 2002, Kuulovammaisuus. Toksessa: E. Mälkiä & P. Rintala 2002, Uusi erityisliikunta, liikunnan sovellutukset erityisryhmille, Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 154. Tampere: Tammer-Paino oy.

Teittinen, A. 2008, Normaliteetin rajat ja rakenne. Teoksessa: J. Kivirauma (toim.) Muuttuvat marginaalit: näkökulmia vammaistutkimukseen. Kehitysvammaliiton tutkimuksia 1/2008, Anjalankoski: SOLVER Palvelut Oy.

Telama, R. 2000, Kuinka liikunta ja urheilu tukevat kasvua ja sosiaalista kehitystä? Teoksessa: M. Miettinen (toim.) 2000, Haasteena huomisen hyvinvointi – Miten liikunta lisää mahdollisuuksia? Liikunnan yhteiskunnallinen perustelu 2, Tutkimuskatsaus. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 124. Helsinki: LIKES, Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö.

Tervakari, A-M. 2005, Fenomenografia. Hypermedian jatko-opintoseminaari. Tampereen teknillinen yliopisto (TTY). Verkojulkaisu. Saatavana [www-muodossa osoitteesta](http://www.muodossa.fi/osoitteesta): http://matriisi.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatko-seminaarit/JOS_hypermedia_Tervakari180305.pdf. 29.11.2015.

Terve Koululainen, TeKo, Liikuntasuosituksia. Verkkosivusto. Löydettävissä [www-osoitteesta](http://www.tervekoululainen.fi/elementit/fyysinenaktiivisuus/liikuntasuosituksia): <http://www.tervekoululainen.fi/elementit/fyysinenaktiivisuus/liikuntasuosituksia>. Linkki tarkistettu 27.12.2015.

Tilastokeskus, Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö [verkojulkaisu]. ISSN=2341-8699. Helsinki: Tilastokeskus. Löydettävissä internetistä osoitteella: <http://www.stat.fi/til/sutivi/index.html>. Linkki tarkistettu 27.12.2015

Turtiainen, R. 2014, Some – kapinointia. Teoksessa: J. Suominen, S. Östman, P. Saarikoski & R. Turtiainen 2013, Sosiaalisen median lyhyt historia. Tallinna: Gaudeamus Oy.

Varto, J. 2005, Laadullisen tutkimuksen metodologia (verkojulkaisu). Löydettävissä WWW-osoitteesta: http://arted.uiah.fi/synnyt/kirjat/varto_laadullisen_tutkimuksen_metodologia.pdf. 29.11.2015

Vehkakoski, T. 1998, Vammaiseksi nimeämisestä vammaisuuden luomiseen. Teoksessa: T. Ladonlahti, A. Naukkarinen ja S. Vehmas (toim.) 1998, Poikkeava vai erityinen? Erityispedagogiikan monet ulottuvuudet, Juva: Atena Kustannus.

Vehmas, S. 1998, Vammaisuuteen liittyvien rajoitteiden vähentäminen –yksilöön ja yhteisöön kohdistettavien toimenpiteiden moraalinen oikeutus. Teoksessa: T. Ladonlahti, A. Naukkarinen ja S. Vehmas (toim.) 1998, Poikkeava vai erityinen? Erityispedagogiikan monet ulottuvuudet, Juva: Atena Kustannus.

Vehmas, S. 2009, Erityispedagogiikka ja etiikka. Teoksessa: S. Moberg, J. Hautamäki, J. Kivirauma, U. Lahtinen, H. Savolainen ja S. Vehmas 2009, Erityispedagogiikan perusteet, Helsinki: WSOY Oppimateriaalit oy.

Vesala, K.M & Rantanen, T. 2007, Laadullinen asennetutkimus. Lähtökohtia, periaatteita, mahdollisuuskia. Teoksessa: K.M Vesala & T. Rantanen (toim.) 2007, Argumentaatio ja tulkinta. Laadullisen asennetutkimuksen lähestymistapoja. Helsinki: Yliopistopaino Gaudeamus.

Välkkilä, S. 2009, Lapsellamme on Down, Ylöjärvi: Painohäme. Julkaisijana on Kehitysvammaisten Tukiliitto ry ja se on löydettävissä WWW-osoitteesta:
http://www.kvtl.fi/media/Julkaisut/Oppaat/1267695440lapsellamme_on_down.pdf. Linkki tarkistettu 27.12.2015

Woodruff Smith, D. 2003, Phenomenology, Stanford: Center for the study of language and information. Saatavilla www-muodossa osoitteessa: <http://plato.stanford.edu/entries/phenomenology/>. 29.11.2015